

Наталія Сінкевич

“NIS MORTUI VIVUNT, ET MUTI LOQUUNTUR”: РАННЬО-МОДЕРНА КНИГОЗБІРНЯ КИЄВО-СОФІЙСЬКОГО МОНАСТИРЯ ЗА КАТАЛОГОМ 1769 р.

Вивчення інтелектуальної історії середньовічного і ранньомодерного суспільств є, без перебільшення, неможливим без детальних студій над монастирськими бібліотеками – тих акумуляторів, які упродовж століть підтримували християнську традицію, інспірували відродження і творення ідей та слугували невичерпним джерелом пізнання. У сучасній українській історіографії вже з’явилася низка спеціальних статей та монографій, що є гідними прикладами для подальших студій над бібліотечними каталогами і монастирськими зібраннями¹. Бібліотека Софійського монастиря була об’єктом спеціального дослідження О. Прокоп’юк, яка дала загальну характеристику книгозбірні та детально зупинилася на аналізі репертуару кирилических рукописів². Окрема розвідка присвячена раннім друкам бібліотеки із фондів ЦНБ ім. Вернадського³. В одній із попередніх публікацій ми також намагалися розкрити проблему походження і репертуару іншомовної колекції⁴. Сьогодні ж хочемо запропонувати читачеві публікацію каталогу Софійської книгозбірні 1769 р. і подати загальні зауваги щодо принципів його складання та репертуару наявних у книгозбірні книг.

Каталог софійської бібліотеки⁵ є одним із найраніших документів такого типу, збережених для київських православних монастирів. Сьогодні

¹ В. Ульяновський, О. Кошіль, *Старожитня бібліотека Михайлівського Золотоверхого монастиря: спроба реконструкції кирилическої збірки*, Київ 2008; М. Яременко, *Бібліотека київського Пустинно-Миколаївського монастиря XVIII ст.: життя книг*, Просемінарії: Історія Церкви, науки і культури, вип. 4, Київ 2000, с. 119–142; Б.К. Тараніна, *Латиномовна колекція книг з бібліотеки Києво-Михайлівського Золотоверхого монастиря: історія формування*, Церква-наука-суспільство: питання взаємодії. Матеріали Одинадцятій Міжнародної наукової конференції (29–31 травня 2013 р.) / Нац. Києво-Печерський іст.-культ. заповідник, Київ 2013, с. 111–116.

² О. Прокоп’юк, *Бібліотека монастиря св. Софії як вияв духовно-інтелектуальних потреб і можливостей монастирської братії*, Просемінарії: медієвістика, історія Церкви, науки і культури, вип. 4, Київ 2003, с. 147–164.

³ М.А. Шамрай, *Першодруки в бібліотеці Києво-Софійського собору*, Роль бібліотек соборів, монастирів та інших установ у розвитку культури України, Київ 1993, с. 28–30.

⁴ Н. Сінкевич, *Іншомовні книги бібліотеки Софії Київської за каталогом 1769 р.: попередній огляд колекції*, Історія релігій в Україні: Науковий щорічник, кн. 2, Львів 2009, с. 736–743.

⁵ ІРНБУВ, ф. І, спр. 2440, арк. 1–40.

можемо гіпотетично реконструювати історію його укладання. В 1760 р. гетьман Кирило Розумовський направив до консисторії прохання передати в його особисту бібліотеку рукописні руські літописи з київських монастирів. З огляду на це, консисторія видала наказ направити двох монахів Софійського монастиря вивчати рукописні описи київських обителей⁶. Очевидно, це послугувало стимулом і для створення нового софійського каталогу.

Ім'я каталогізатора основного фонду софійської бібліотеки залишається для нас невідомим. На звороті задньої кришки каталогу міститься напис "*Johannes Kaminski*", який можемо гіпотетично ідентифікувати з автографом одного із укладачів каталогу.

Сама назва каталогу "Книги в библиотеке кафедрального Киево-софійського монастиря описанные вновь" свідчить про те, що в 1769 р. була здійснена спроба ревізії наявних у бібліотеці книг. Однак укладач, без сумніву, користувався ранішими їх списками. Про це свідчить низка факторів. Насамперед – неуніфікованість системи запису: для більшості книг поданий повний бібліографічний опис (автор, назва, місце і час друку, друкарня), для інших – тільки його частина, для кількох книг подана перефразована назва або коротка анотація змісту, в деяких випадках каталог також вказує на колір і матеріал, з якого була виготовлена палітурка, говорить про її фізичний стан та комплетність. Дублетні книги часто записані по-різному. Каталог не уніфіковує навіть написання окремих слів (наприклад, на позначення лаврської друкарні на одному аркуші вживаються терміни "Kijowopieczar" та "Kiiewopieczar"⁷). Іншомовні книги, що залишилися після смерті митрополита Тимофія Щербацького, та грецькі фоліанти скаталогізовані за іншим принципом – без зазначення року та місця друку. Очевидно, їх записом займалася інша особа, ймовірно – сам укладач списку 1769 р. Два блоки літератури (книги Костенецького та Ладижинова) були описані відповідно ігуменом Кантаровським в 1769 р. та Ладижиновим у 1768 р., про що є відповідні записи у каталозі⁸. Усе це свідчить про відсутність єдиного авторського систематизаторського задуму при укладанні реєстру. Звідси припущення про механічне переписування інформації попередніх каталогів. Окрім того, в каталозі 1769 р. перелік книг супроводжують відмітки на берегах, які вказують на здійснення переписувачем якихось порівнянь. Серед позначок: плюси, мінуси та перекреслені плюси. Ймовірно, їх слід розуміти

⁶ ІР НБУВ, ф. 232, спр. 399, арк. 1–2.

⁷ ІР НБУВ, ф. 1, спр. 2440, арк. 14.

⁸ ІР НБУВ, ф. 1, спр. 2440, арк. 26, 38.

як позначення втрачених і нових, порівняно з попереднім каталогом, книг. Очевидно, процес запису проводився таким чином – книги по черзі виймалися зі скринь, здійснювалася їх звірка зі старим каталогом та переписування назви. Така практика назагал була типовою⁹. У випадку відсутності книги в старому каталозі укладач описував її сам. Саме застосуванням такого підходу можна пояснити хаотичність, різноманітність форм запису та наявність в іншомовній колекції кирилических книг – вони були просто помилково поставлені не на ту полицю.

В нашій попередній статті ми намагалися відтворити принцип укладання каталогу-протографу (згідно наших припущень, нижньою датою складення каталогу-протографу міг бути саме 1743 р.¹⁰) та систематизацію книг у софійській бібліотеці згідно тематичному поділу книг за рубриками, на позначення яких використовувалися літери латинського алфавіту. Принаймні, за таким принципом була систематизована іншомовна колекція. Літера А традиційно об'єднувала Біблійні книги (*Scriptura Sacra*). І справді, абсолютна більшість (17 із 21) книг, об'єднаних у каталозі літерою А, становлять саме Біблії та конкорданції (тематичні покажчики) до них. Літера В, очевидно, мала об'єднувати твори екзегетів (*Scripturistae*) – вони становили 19 із 24 книг розділу. Група С представлена різноманітною за тематикою літературою. Найімовірніше, однак, вона першочергово були відведена під словники (*Dictionares*), які становлять тут 8 із 25 позицій. Очевидно, з огляду на їх незначну кількість, ця полиця згодом почала наповнюватися іншою літературою. Під літерою F була зібрана гомілетика (*Concionatores*) – 19 із 36 книг. Тематику полиць D та E встановити однозначно важко – репертуар книг, що на них розташовувався, надзвичайно різноманітний. Можемо, однак, припустити, що на першій були зібрані твори Отців, життя святих та нечисельні підручники з теології. Що ж стосується полиці під літерою E, важко не помітити наявність у її складі значної кількості історичної літератури. Стосовно системи розподілу латинических книг формату *in quatro*, можемо припустити, що під літерою H були першопочатково зібрані проповіді (15 з 33 книг), під I – аскетично-моральна, полемічна та догматична література (29 книг з 53). Встановити тематику полиці K–P надзвичайно важко (можна тільки помітити, що на полиці L було згруповано Святе Письмо і коментарі до нього, а під літерою P – підручники граматики і панегірики). Сліди систематизації

⁹ В. Перетц, *Описи монастырских библиотек XVII в. и спорные вопросы истории древней-русской литературы*, *Slavia* 3, s 2–3 (1924) s. 339.

¹⁰ Н. Сінкевич, *Іншомовні книги...*, с. 736–738.

простежуються і в кириличному фонді. Під літерою А – біблійна література і патристика, під Б – агіографія і душеспасительна література, під В – богослужбова і проповідницька література. Літера Г об'єднувала різноманітні за тематикою книги *in quarto*, Д – рукописи.

Таким чином, можемо констатувати, що в софійській бібліотеці наприкінці XVII – на початку XVIII ст. діяв принцип систематизації книг не тільки за форматами, а й за тематикою. Така практика є типовою для західно-європейських бібліотек Середньовіччя і Нового часу і помітно вирізняє софійську книгозбірню на тлі російських монастирських зібрань. Як показав у своєму дослідженні В. Перетц, бібліотечні описи російських монастирів були доволі архаїчними: вони містили тільки перелік книг. Тільки один з досліджуваних Перетцем описів розмежовує богослужбові книги і книги для читання, в інших випадках – вони просто розподіляються за форматами. Дуже рідко вказувалися час і місце друку; не завжди розрізнялися рукописи і друки¹¹. Порівняно з таким принципом опису книг, каталогізація софійської книгозбірні виглядає цілком сучасною. Однак, на момент складання каталогу тематичний принцип упорядкування книг у каталозі (а отже – і в бібліотеці) уже ігнорувався – книги розставлялися на полицях без урахування тематики, а тільки – з огляду на їх формат.

Хоча очевидно, що на момент укладання каталогу далеко не всі книги були у постійному вжитку, кількість помилок у каталозі незначна. Каталогізатор доволі грамотно переписав як кириличні, так і латиничні назви. Кидається у вічі той факт, що укладач каталогу мав на меті підкреслити практичне значення тієї чи іншої книги. Описуючи “Феатрон” Йоана Максимовича, каталогізатор додає підкреслює у назві, що ця книга може бути придатна для всіх чиновників¹². Каталог мав на меті також полегшити завдання проповідникам, зокрема він виокремлює свята та теми, проповіді на які міг знайти користувач бібліотеки в тому чи іншому збірнику¹³.

Перейдемо тепер до характеристики книг колекції. Каталог обіймає 826 позицій книг. При цьому частка “руських” книг доволі незначна – 150 примірників, серед яких переважають московські видання¹⁴. Однак ця перевага, вочевидь, сформувалася незадовго до каталогізації монастирського книгофонду (про це свідчить час виходу друків) та за рахунок приватних колекцій софійських ігуменів (так, багато книг московського

¹¹ В. Перетц, *Описи монастырских библиотек...*, с. 338–345.

¹² ІР НБУВ, ф. І, спр. 2440, арк. 33.

¹³ ІР НБУВ, ф. І, спр. 2440, арк. 31.

¹⁴ Див. відповідні статистичні зіставлення: О.Б. Прокоп'юк, *Бібліотека монастиря св. Софії...*, с. 157.

друку в колекції архімандрита Іларіона Лазаревича). Як підмітила О. Прокоп'юк, серед московських видань переважає богослужбова література¹⁵, а отже її поява обумовлена доволі утилітарними потребами проведення богослужінь. Серед літератури ж для читання переважають друки Печерської і Чернігівської друкарень. Не бракувало серед кириличного фонду і “старої” української літератури: два примірники Острозької Біблії 1581 р., два примірники книги “Лікарство на оспалий умисл чоловічий”, виданої в Острозі 1604 р., два Віленські служебники 1617 р., Служебник Стратинської друкарні 1604 р., “Бесіди” Йоана Златоустого 1624 р., дві проповіді 1615 р. Леонтія Карповича на Преображення Господнє і Успіння Богоматері, яке укладач каталогу не випадково передав також як “Преображення”¹⁶.

Серед кириличних рукописів, виділених в окрему рубрику, переважає морально-дидактична література. Цей факт, а також маргіналії на берегах рукописів, описані М. Петровим¹⁷, свідчать на користь того, що переписування книг сприймалося як послух і благочестиве заняття, а не було спричинене браком відповідної друкованої літератури. Щоправда, кидається у вічі наявність кількох рукописів полемічного змісту. Це трактат Адама Зернікава “*De processione Spiritus Sancti a solo Patre*” (значиться чомусь серед кириличних рукописів), виписи з праць Григорія Солунського і Ніла Кавасили (укладач каталогу переплутав його із ісихастом Миколаєм Кавасилою) та збірник, що стосується розкольників. Серед раритетів рукописного фонду – кілька збірників кінця XVI – початку XVII ст., рукописи з автографом Петра Могили і оригінал перекладів св. Досифея, митрополита Сочавського, який жив і помер на теренах Речі Посполитої.

Якщо порівнювати кириличний репертуар софійської книгозбірні із бібліотеками російських монастирів¹⁸, то кидається у вічі доволі слабка підбірка святоотцівської літератури: бракує творів Йоана Синайського, Петра Дамаскіна, Никона Черногорця, Ісаака Сирина, Феодора Студита, Діонісія Ареопагіта, Ніла Синайського, Григорія Омиритського, Василя Амасійського. Помітно меншим є й репертуар житійної літератури – в книгозбірні не було навіть скитського, азбучного і синайського патериків. Бракувало також поширених у руських монастирях ще з часів Середньовіччя

¹⁵ О.Б. Прокоп'юк, *Бібліотека монастиря св. Софії...*, с. 157.

¹⁶ Про трумачення Карповичем Успіння Богоматері як свого роду Преображення див. Л. Левшун, Леонтий Карпович: Жизнь и творчество, Минск, 2001, с. 124.

¹⁷ Н.И. Петров, *Описание рукописных собраний, находящихся в городе Киеве*, вып. 3: Библиотека Киево-Софийского собора, Москва 1904.

¹⁸ Матеріал для відповідних порівнянь взятий із: В. Перетц, *Описи монастырских библиотек...*, с. 346–347.

морально-дидактичних збірників “Пчела”, “Временник”, “Зерцало” пустельника Філіпа, оповіді про царевича Йоасафа (незважаючи на те, що книга була видана в Кутейнському монастирі в 1537 р.). Немає і популярних російських авторів Йосифа Волоцького, Максима Грека, Зиновія Отенського.

Бібліотечні надходження середини XVIII ст. носять виразні ознаки свого часу – помітно більшає кількість історичної літератури, з’являються книги світської тематики, все частіше трапляються переклади з німецької, в тому числі заборонені в Російській імперії видання, в яких було помічено “лютеранську ересь” (“Богомыслие” Йогана Гергарда¹⁹). Помітно більшає і книг московського друку.

Основний фонд іншомовної колекції в каталозі виділений окремо; він обіймає 534 позиції, які розділені на 15 груп, пронумерованих літерами латинського алфавіту²⁰. Переважають іншомовні друки і серед книг, що залишилися після смерті ієромонаха Йоахима Костенецького в 1764 р.²¹, книг покійного митрополита Тимофія Щербачького²², та Віктора Ладжинова²³. Серед переважаючої кількості латиномовної та польськомовної літератури є незначні вкраплення книг італійською, французькою, грецькою та івритом. Окрім того, в бібліотеці в окрему групу виділено 7 грецькомовних книг, виданих у Венеції (ймовірно, в друкарні родини Алдусів²⁴), Євангеліє арабською (ймовірно, Євангеліє видане коштом Івана Мазепи в Алеппо 1708 р.²⁵) та книга валаською мовою. Показово, що каталогізатор не подає оригіналу їх назв, а просто коротко описує їхній зміст та практичну цінність. Очевидно, ці книги практично не перебували у вжитку з огляду на мови їхнього написання і тому були поставлені на окрему полицю. Показово, що до каталогу не потрапили латиномовні рукописи Софійської книгозбірні, що були пізніше описані М. Петровим. Найімовірнішим поясненням цьому вважаємо той факт, що каталогізатор описував наявні на полицях книги, а іншомовні рукописи як такі, що практично більше не застосовувалися, зберігалися в іншому місці.

Іншомовна колекція теж багата інкунабулами²⁶ та раритетами (варто згадати хоча б власницький напис Петра Могили на антипротестантській

¹⁹ ІР НБУВ, ф. I, спр. 2440, арк. 39.

²⁰ ІР НБУВ, ф. I, спр. 2440, арк. 1–25.

²¹ ІР НБУВ, ф. I, спр. 2440, арк. 26.

²² ІР НБУВ, ф. I, спр. 2440, арк. 27–28.

²³ ІР НБУВ, ф. I, спр. 2440, арк. 38.

²⁴ Див.: *Aldines in libraries of Ukraine: Catalogue* / Marharyta Shamrai, Warsaw 2012.

²⁵ С. Маслов, *Етюди з історії українських стародруків. Українська книга XVII ст.*, Труды українського наукового інституту книгознавства, том. 1, Київ 1926, с. 141–150; В. Ричка, *Гетьман Іван Мазепа та його Євангеліє арабською мовою*, Наша віра 2 (1997) 12.

²⁶ М. Шамрай, *Першодруки...*, с. 28–30.

проповіді ренесансного польського автора Станіслава Соколовського²⁷). Показово, що в софійській бібліотеці були відсутні ранні польськомовні друки Печерської друкарні: “Патерикон” 1635 р. та “Тератургимма” 1638 р. Натомість, у ній багато книг європейського друку і серед них – творів домініканських авторів. Це класична екзегетична література, латинські проповіді на певні частини літургійного року, коментарі до “Сентенцій” Петра Ломбардського, твори дуже популярних у середовищі ордену авторів Петра де Палуде, Йоана Ека, Людовіка з Гранаді тощо. Окрім того, в бібліотеці знаходилися книги, що були виключно у внутрішньороденському користуванні: збірка генеральних капітул ордену (“*Camilli Fasinski Summarium ordinationum capitulorum ordinis praedicatorum generalium. 1638 Cracoviae*”), домініканський міссал (“*Missale iuxta ritum Sacri Ordinis Praedicatorum*”) та книга, що регламентувала діяльність орденського братства Розарію (“*Liber de fraternitate Rosarii seu instituone fratrum*”), історія Руської домініканської провінції (“*Russia Florida*”) Симона Окольського. В каталозі 1769 р. також знаходимо збірки єзуїтської нормативної документації (“*Decreta congregaonum generalium Soc. Jesu et Canones ex Decretis extracti. 1635 Antverpiae*”; “*Compendium privilegiorum et gratiarum Societatis Jesu*”). Окрім того, тут були присутні шкільні підручники єзуїтських авторів – грецької граматики Якова Гретсера, риторики Кипріана Соареза діалектики Франциска з Толедо. У зв’язку з цим ми можемо з великою долею вірогідності припускати той факт, що значну частину іншомовної колекції софійської бібліотеки становили книги київських католицьких осередків, зокрема – домініканського і єзуїтського монастирів, які після подій Хмельниччини припинили своє існування і книгозбірні яких могли стати власністю київського православного монашества.

Говорячи про тематичний нахил іншомовної колекції, важко не згадати про наявність значної підбірки літератури, що стосується проблеми Походження Святого Духа (9 позицій на тлі незначної кількості догматичних трактатів у бібліотеці), яка, як відомо, була ключовою у православно-католицькій полеміці. Ці та інші книги, що стосувалися догматичних протиріч, у своїй більшості записані до каталогу з відповідною анотацією (“*Lament albo narzekanie Cerkwki Wschodniej na synow wyrodnych, w ktorej książce rozne disputi przeciwko Rzymskiemu Kościołowi wyrazone*”; “Книга вторая против римлян Досифея святейшого патриарха Ерусалимского на греческом диалекте 1698 года”). Хронологія цих друків охоплює період до кінця XVII ст., а отже – софійський монастир (або донатори його бібліотеки) активно слідкував за розвитком православно-католицької полеміки.

²⁷ С.Т. Голубев, *О составе библиотеки Петра Могилы*, КЕВ 7 (1876) 259.

Ще однією, представленою в бібліотеці догматичною темою, була проблема Непорочного Зачаття Богородиці (5 одиниць), ставлення до якої принципово вирізняло католицьку і православну сторону (положення про Непорочне Зачаття Богородиці розвивалося тільки католицької теологією, хоч на цей час ще не було оформлено в догмат). При цьому характерно, що це також порівняно нова література (1680–1720-их рр.): “Georgii Gengell Soc. Jesu Vindiciae illibatae conceptionis B.V. Mariae. 1725 Leopoli”, “Immaculata conceptio B. V. Mariae rhytmice demonstrata. Edit. typis monasterii Olivensis 1683”, “Conciones Josephi Bogucki Soc. Jesu De immaculata concept. B.V.Mariae. Edit Lublini 1723”.

Помітні у бібліотеці також сліди спрямованої комплектації історичної літератури: хроніки Длугоша, Бельського і Меховського, гербівники С. Окольського та Каспера Несецького.

Наприкінці цієї статті, ми хочемо навести слова В. Перетца, який високо оцінював інформативність бібліотечних каталогів, які мають значення одразу в кількох відношеннях: в археологічному, оскільки вони містять дані про зовнішній вигляд книг; культурно-історичному – малюють шляхи поширення книг та ідей; історико-літературному – знайомлять нас з пам’ятками, що мали поширення і успіх серед читачів і створювали літературну традицію²⁸. Сьогодні ми виклали тільки малу частину власних спостережень щодо інформативних можливостей софійського каталогу. Підсумуємо їх таким чином: описана у каталозі книгозбірня гіпотетично почала формуватися разом із закладенням при митрополичій кафедрі монастиря (православного, заснованого Петром Могилою або ж уніатського, створеного Йосипом Велямином Рутським). Вона формувалася за рахунок приватних дарунків, спадку померлих монахів обителі та, очевидно, – переходу книг зі скасованих київських католицьких монастирів. Від самого початку існування бібліотеки і до моменту складання каталогу у ній переважали іншомовні друки. Кириличні друки стали активно поступати до бібліотеки тільки на початку XVIII ст. Проаналізувавши принципи укладення каталогу 1769 р., можемо стверджувати, що в бібліотеці довгий час існував тематичний принцип систематизації книг, який, однак, з часом було порушено. Каталог показує нам мінімальні (з огляду на апріорну загальну доступність) інтелектуальні можливості софійської братії, які далеко не вичерпуються читанням святоотцівської та богоспасительної літератури, а охоплюють широке коло догматичних, моральних, екзегетичних та “світських” тем. Потрібно

²⁸ В. Перетц, *Описи монастырских библиотек...*, с. 341.

також зазначити, що каталог є цінним джерелом у тому числі для історії книгодрукування – припущення про те, що київська друкарня Соболя діяла в домі Іова Борецького²⁹, підтверджується нашим каталогізатором³⁰; запис про вихід книги “*Введеніє краткое во всякую Історію отъ созданія міра*” в Амстердамі в квітні 1699 р.³¹ дозволяє припускати, що слов’янська друкарня в цьому місті діяла раніше указу царя Петра I тощо. Безсумнівно, наш сьогоднішній короткий нарис не вичерпує усіх можливих дослідницьких питань, на які здатна дати відповідь софійська книгозбірня. Відкритим і незреалізованим нами завданням залишається пошук і аналіз фізичного стану книг, які, без сумніву, в основній більшості перебувають у Національній Бібліотеці України ім. В. Вернадського. Довіряємо читачу продовжити це дослідження, публікуючи каталог 1769 р. Джерело публікується мовами оригіналу, зі збереженням типової орфографії та помилок. Нумерацію позицій подаємо тільки в тих випадках, коли вона існує у відповідних рубриках.

Книги библиотеки катедрального киевософийского монастыря описанные вновь 1769 года

In folio sub litera A

1. Biblia sacra cum glossi ordinaria a Strabo Fuldensi tomus sex comprehensa. 1mus tomus in pentateuchum edit. Antverpiae 1634 anno.
2. 2dus tomus in libros Josue judicum. Ruth. 1.2.3 et 4 Regum 1 et 2 Paralipom, 1 Esdrae, Nehemiae 3 et 4 Esdrae Tobiae Judith Ester. Antverpiae 1634 a.
3. 3-tius tomus in Job psalmos pro verbia Ecclesiasten cantica in librum sapientiae et Ecclesiasticum. Antverpiae 1634.
4. 4-tus in 4 prophetas maiores Baruch et 12 prophetas minores, 1 et 2 librum Machab. Antverpiae 1634.
5. 5 tus tomus in 4 Evangelia. Antverpiae, 1634.
6. 6-tus tomus in epistolae Pauli et canonicas Petri, Johannis, Jacobi, Judae, in Acta Apostolorum et Apocalypsim. Antverpiae, 1634.
7. Tomus tertius iterum in Job, psalmos, proverbia ecclesiasten, Cantica, in librum Sapientiae et Ecclesiasticum. Venetiis, 1603.
8. Bartholi commentaria de jure et justitia etc. Lugduni 1550.
9. Aurea summa Divi Azonii viri iure consultorem. Principis Lugduni 1550.
10. Sacrae bibliothecae S. Patrum, seu scriptorum Ecclesiasticorum tomus 7 mus complectens chronologias et varias prophanis historias. Edit Parisiis 1589.

²⁹ Я. Запаско, Я. Ісаєвич, *Каталог стародруків, виданих на Україні у трьох випусках*, книга перша (1574–1700), Львів 1981, с. 46.

³⁰ ІР НБУВ, ф. І, спр. 2440, арк. 34.

³¹ ІР НБУВ, ф. І, спр. 2440, арк. 35.

11. *Historia Graeco Idiomatae conscripta* то ест истинное сказание Патриархов Иерусалимских от Якоба брата Господня, содержащие святых апостолов соборныя сведения и все предания Христовой Церкви и всех Западных и Восточных императоров и пяти патриархов купно творимая ими деяния и прочая.
12. *Biblia latina edit.* 1546 a Luteriae Parisiorum.
13. *Biblia graecae Venetiis* 1687.
14. *Biblia haebreo-greco-latina.*
15. *Biblia polonica sine principio et fine.*
16. *Biblia Polonica.*
17. *Biblia Polonica Cracoviae* 1599.
18. *Biblia Polonica Cracoviae* 1599.
19. *Biblia Polonica Cracoviae* 1599.
20. *Biblia Polonica Cracoviae* 1599.
21. *Concordantia Bibliorum Romae* 1631.

In folio sub litera B

1. *Divi Gregorii Papae cognomento Magni Omnia opera.* Antverpiae 1572.
2. *Joannis Lorini Soc. Jesu In Psalmos commentariorum tomus II.* Coloniae Agrippinae 1619 a.
3. *Michaelis Aygvani commentariorum in psalmos tomi duo.* Parisiis 1613 a.
4. *Expositiones variorum textum Sacrae Scripturae.*
5. *Mathiae Flacii Illyrici Clavis Sacrae Scripturae seu de Sermone S. litterarum.* Basileae 1617.
6. *Petri Andreae Mathioli doctoris midicinae Commentarius de qualitatibus et virtutibus simplicium medicamentorum a Lyon* 1679 a.
7. *Laurentii Beyerlinck Theatrum vitae humanae.*
8. *Theatrum vitae humanae. Tom IV.*
9. *Cornelii Alapide Commentarius in Josuae, Judicum, Ruth, 4 Libros Regum et duo Paralipomenon.* Antverpiae 1687.
10. *Michaelis Ayguani Commentaria in Psalmos.* Lugduni 1632 a.
11. *Cornelii a Lapide Commentarii in Proverbia Salomonis.* Parisiis 1635 a.
12. *Cornelii a Lapide In Proverbia Salomonis.* Atverpiae 1697.
13. *Cornelii a Lapide In Ecclesiasten, Cantica Canticorum et librum Sapientiae.* Antverpiae 1694.
14. *Cornelii a Lapide In Ecclesiasticum.* Antverpiae 1687.
15. *Cornelii a Lapide In 4 Prophetas maiores.* Antverpiae 1689.
16. *Cornelii a Lapide In 12 Prophetas minores.* Antverpiae 1685.
17. *Cornelii a Lapide In 4 Evangelia.*
18. *Cornelii a Lapide In 4 Evangelia.*
19. *Cornelii a Lapide In Actu Apostolorum, Epistolas Canonicas et Apocalypsim.* Antverpiae 1626 a.

20. Cornelii a Lapide In Actu Apostolorum, Epistolas Canonicas et Apocalypsim.
21. Cornelii a Lapide In Actu Apostolorum, Epistolas Canonicas et Apocalypsim. Antverpiae 1698.
22. Cornelii a Lapide In omnes Epistolas Pauli. Lugduni 1644.
23. Cornelii a Lapide In omnes Epistolas Pauli. Antverpiae 1692.
24. Piotra Skargi Kazania na Niedzieli y święta całego roku. W Krakowie 1609.

In folio sub litera C

1. Mundus Symbolicus Philippi Piciceni in Emblematum universitate formatus, explicatus et tam sacris, tam profanis eruditionibus ac sententiis illustratus. Coloniae Agrippinae 1695.
2. Petri Aureoli Commentariorum in 1 mus librum Sententiarum. Pars prima. Romae 1596.
3. Livii Patavini Historiae. Lugduni 1580 a.
4. Nizolius sive Thesaurus Ciceronianae omnia Ciceronis verba complexus.
5. Ambrosii Calepini Dictionarium undecim linguarum, in quo respondent latinis vocabula hebraica, belgica, graeca, hispanica, gallica, polonica, ungarica, germanica, angelica. Basileae.
6. Ioannis Scapulae Lexicon graecolatinum. Amstelodami 1652.
7. S. Hieronymi Lucubrationes omnes per Erasmus Roterodamus emendatae 1526 Basileae³².
8. Leonardi Lessii de jure et iustitia ceteraque virtutibus 4 libri. Antverpiae 1617 a.
9. Polyanthea.
10. Polyanthea in libros 20 dispertita. Franxofurti 1617 a.
11. Polyanthea Argentinae 1617 a.
12. Henrici Seynensis Praedicatoris Capucini Concionum in dominicas totius anni et festa. Tomi 4. Coloniae Agrippinae 1677 a.
13. D. Caecilii Cyoriani Carthaniensis episcopi Opera. Parisiis 1603 a.
14. Pontificale Romanum. Antverpiae 1663 a.
15. Sancti Chrysostomi Interprete aniceno commentarium graecolatinum in Evangelium S. Mathaei, item in Evangelium S. Ioannis commentarium graecolatinum interprete Francisco Aretino, item in Actu Apostolorum commentarium graecolatinum interprete Erasmo Roterodamo.
16. Didaci Commentaria moralia in Evangelicas hystorias.
17. Didacis de Baeza Commentaria moralia in Evangelicam hystoriam.
18. Pierii Valeriani Hieroglyphica. Lugduni 1595 a.
19. Leges Bodini de republica.
20. Catena 65 graecorum patrum in S. Lucae Evangelium, que quatuor simul Evangelistarum introducit Explicationem. Antverpiae 1628 a.

³² Твір Ієроніма Стрідонського, християнського автора 5–6 ст. Маргіналії на книзі сучасного митрополита Досифея. Книга подарована ним до монастиря у 1692 р. (М.А. Шамрай, *Першодруки...*, с. 28–30).

21. Fabri Conciones 1647 anno.
22. Historia sanctorum omnium nationum, ordinum et temporum ex batis Laurentii Suihi Tomis ex Epitomen redactae operam Francisci Heraei. 1675 a. Coloniae Agrippinae.
23. Georgii Stengelii Mundus Theoreticus Divinorum iudiciorum.
24. Striykowskj Historia Polonica.
25. Roczne dzieie Kwiatkiewiczza od roku 1198 w Kaliszu 1695.

In folio sub litera D

1. Nizolius sive thesaurus Ciceronianus 1580.
2. Mathiae Fabri Socie Jesu auctorium Operis concionum. Krakoviae 1647 a.
3. Piotra Skargi Kazania na niedziele y święta roczne w Krakowie 1618.
4. Szymona Starowolskiego Kazania na niedziele w Krakowie 1649.
5. Joannis Brentii Tomus 7-mus commentarii in Acta Apostolorum et Epistolas S. Pauli ad Romanos, Galatas, Philippenses et Philimonem. Tubingae 1588 a.
6. Pimandri Trismegisti Liber Imus de SS. Trinitate, Cracoviae 1585.
7. Korona Polska, albo herby y familie Rickerskie, tak w Koronie, jako y w X. Litewskim zebrane przez X. Kaspara Niesieckiego Soc. Jesu w Lwowie 1728 a.
8. Joannis Fernelii Ambiani Universa medicina. Francofurti 1592 gallico idiomate conscripta.
9. Missale iuxta ritum Sacri Ordinis Praedicatorum.
10. Historiae Francorum ab anno Christi 900 ad annum 1285. Francofurti 1596 a.
11. Arbor omnium opinionum moralium Cassiani Carmelitae Mediolanensis.
12. Liber graecus orthodoxae [...]omologiae typis editus anno Dni 1592.
13. Orthodoxographia SS. Theologiae et fidei doctorum, sive varia scripta Patrum quorundam veterum. Basileae 1555 a.
14. Praelectiones Theologicae de sacramentis Thomae Młodzianowski 1674 a.
15. Sebastiana Piskorskiego Żywoty świętych ojców wschodnich 1688 w Krakowie.
16. Theatrum terrae S. sive descriptio terre promissionis.
17. Żywoty świętych ojców na każdy dzień przez cały rok wybrane. Przez X. Piotra Skargae Soc. Jesu w Krakowie 1644.
18. Definitiones Ecclesiasticae seu consistoriales Benedicti Carpozvii 1649.
19. На греческом языке книга радости, в которой содержатся послания Фотия святейшого патриарха Константинопольского 1705.
20. Книга вторая противе римлян Досифея святейшого патриарха Ерусалимского на греческом диалекте 1698 года.
21. Joachim Mynsingeri a Frundeck Apotelesma seu corpus perfectum scholiorum ad institutiones Justinianas pertinentium Helmaestadii anno 1607.
22. Gualtheri Tigurini Homiliae in 12 prophetas minores Heidelbergae anno 1609.
23. Politica Aristotela przez doctora Sebastiana Petrickiego medyka w Krakowie 1605.
24. Nikolai Serarii Soc. Jesu theologi tomus 1mus ingestalosve, 1609.
25. Orbis poloni tomi tres sive stemnata nobilium polonorum Cracoviae.
26. Żywoty S. Ojców na każdy dzień przez cały rok wybrane. Przez X. Piotra Skargae w Krakowie 1615.

In folio sub litera E

1. Wielkie zwiercadło przykładów.
2. Wielkie zwiercadło przykładów.
3. Korona Polska to jest starożytnych Familii polskich y herbow opisanie przez Kaspara Niesieckiego Socie Jesu. Tom 1 w Lwowie 1728.
4. Korona Polska w Lwowie 1738. Tomus 2.
5. Korona Polska w Lwowie 1740. Tomus 3.
6. Korona Polska w Lwowie 1743. Tomus 4.
7. Roczne dzieje kościelne wybrane z rocznych dziejów Baroniusza przez X. Piotra Skarge Soc. Jesu w Krakowie 1607³³.
8. Joannis de Pineda Commentariorum in Job libri 13. Coloniae Agrippinae 1605 anno.
9. Sententiarum moralium ex sacris et prophanis libris collecti libri tres item Abbiae Maximi philosophiae confessoris aphorismorum de virtutibus centuriae quator. Theophili Antiochiae Episcopi de Deo et fide christianorum libri tres. Tatiani Assyrii Oratis contra graecos. Tiguri 1546 anno.
10. Żywoty Świętych X. Piotra Skargi.
11. Żywoty Świętych X. Piotra Skargi.
12. Xięgi żywota poczciwego człowieka.
13. S. Bibliorum vulgata editione et aliis pluribus translationibus. Pars altera ab Job ad Apocalipsim Fortunati tanensis labore Congestorum. Venetiis 1609 anno.
14. Turcograeciae historiarum et epistolarum latinograecorum et germanograeciae libri octo Martini Crasii.
15. Expositio Jacobo Perez in Psalmos, in Cantica, Novu Veterisque Testamenti simul cum Cantica S. Augustini et Ambrosii (Te Deum laudamus) item Contra Judeos quinque quaestionum item in Cantica Salomonis etc. Parisiis.
16. Onomasticon propriorum nominum ex variis dictionariis collectum.
17. Concordantia Bibliorum.
18. Alexandri Gvagnini Descriptio Poloniae et regionum variarum.
19. Joannis de Portugal episcopi Visensis De Deitate et processione Spiritus S. etc. Conimbriae 1644.
20. Kronika, lub historia swiata Martini Bielski.
21. Chronica Regni Poloniae authoris Mathiae Mechovitae³⁴.
22. Historiae Polonicae Joannis Długossi. Tomus I. Dobromili 1615.
23. Liber Jacobi Alvarez De studio orationis.
24. Liber de verae et falsae Ecclesiae discrimine Stanislai Sokolovii. Cracoviae 1583 anno³⁵.
25. Żywoty Świętych.
26. Roczne dzieje X. Piotra Skargi Soc. Jesu z rocznych dziejów Baroniusza wybrane. w Krakowie 1607.

³³ Ймовірно, книга, що нині зберігається у відділі стародруків під шифром Ін-476.

³⁴ На книзі є власницький запис Антонія Радивиловського (М.А. Шамрай, *Першодруки...*, с. 28–30).

³⁵ Книга раніше належала Петру Могилі (С.Т. Голубев, *О составе библиотеки...*, с. 259).

In folio sub litera F

1. S. Baziliusza Wielkiego O ustawach zakonnego życia. Tom I anno 1686.
2. Tom II O ustawach mniskich 1686 a.
3. Tom III O ustawach mniskich 1686.
4. Tom IV O ustawach mniskich 1686.
5. Kazania niedzielne na cały rok Franciszka Rychłowskiego 1672 w Krakowie.
6. Kazania na święta całego roku F. Rychłowskiego 1677 w Krakowie.
7. Kazania niedzielne całego roku Szymona Starowolskiego. 1648 w Krakowie.
8. Kazania na wszystkie święta doroczne X. Szymona Starowolskiego 1649 a.
9. Kazania Przygodne X. Piotra Skargi y opisanie rożnych dziejów.
10. Kazania Bazylego Rychlewycza na cały rok 1698 w Krakowie.
11. Kazania X. Tomasza Młodzianowskiego. Tom I. 1681 w Poznaniu.
12. Kazania tegoż Młodzianowskiego. Tom II.
13. Kazania tegoż Młodzianowskiego. Tom III na niedziele y święta 1681 w Poznaniu.
14. Kazania tegoż Młodzianowskiego. Tom IV na święta y pogrzeby 1681 w Poznaniu.
15. Kazania X. Kazimira Woysznarowicza. 1667 Anverpiea.
16. Michaelis Antonii Hacki. Sermones ascetuum. Tom III. In monasterio Beatissima V. M. de Oliva 1695 anno.
17. Katechizm X. Walentego Ruchorskiego Archidiakona Pomorskiego drukowany w Krakowie.
18. Trybunał Główny Koronny 1638 w Krakowie.
19. Mowy polskie oratora politycznego³⁶.
20. Jana Kozakowicza Kazania rozne.
21. Kazania X. Antoniego Stefanowicza Krakowskiego kaznodzieja. 1678 w Krakowie.
22. Proloquia domestica de excitando servore spiritus in cordibus reliquiosis Krawski Sc. Jesu.
23. Kazania Giłowskiego z wykładem Evangelii. a. 1699.
24. Kazania pogrzebne Alexandra Lorenkowicza a. 1670 w Kaliszu.
25. Konstitucie sejmu Warszawskiego roku 1628.
26. Zmaragdi Abbatis in Evangelia et Epistolas, quae circuita anni in templis leguntur, explicatis ex doctoribus Ecclesiae. 1536 Argentovali.
27. Joannis a Choker de Surfel Thesauri politicorum aphorismorum et notae et Onosandri Stralegicum
28. Declarationes Divinae de miseria vitae humanae D. Joannis Fabri. 1519.
29. Electa seu sententiae ac loci selectores D. Avgustini. 1688 Posnanii.
30. Panegirici polonolatini varii.
31. Liber graecus Паноупля Аhellia царя Комнина содержащая блаженных и богоносных отец списки, от монаха Зигадина Ефимия сложенная на гересиархов.

---

³⁶ Очевидно, зараз зберігається у ЦДІАК України в складі конфолоту зі штампом Києво-Софійського собору XIX ст. (*Каталог стародруків Центрального державного історичного архіву у м. Києві*, Київ 1999, с. 38).

32. Panoplia eadem 2do.
33. Michaelis Lochmair Conciones in festa sanctorum per circulum anni.
34. Aurei canones concionatorum.
35. Panegyryky rozne.
36. Ekonomia Polska.

Sub litera G in 4to

1. Cunradi Dieterici Analysis Evangeliorum dominicalium. 1715 Francofurti et Lipsiae.
2. Thomae Dempsteri a Muresek Antiquitatum Romanorum corpus absolutissimum 1620 anno Coloniae Agrippinae.
3. Emmanuelis Sa Soc. Jesu Notationes in totam S. Scripturam quibus omnia fere loca difficillia explicantur. 1598 Antverpiae.
4. Didaci Alvarez De auxiliis Divinae gratiae et humani arbitrii viribus et libertate. 1622 anno Coloniae Agrippinae.
5. Hortulus regina sive sermones Meffreth praeconis fidei catholicae. 1625 Coloniae Agrippinae.
6. Concordantia Bibliorum.
7. Mathiae Fabri Conciones pars aestivalis 1642 Coloniae Agripp.
8. Ejusdem Fabri Conciones in festa totius anni. 1642 Coloniae Agrippinae.
9. Ejusdem Fabri Conciones pars hyemalis. 1642 Coloniae Agrippinae.
10. Concordantia Bibliorum.
11. Alphonsi a Jesu Maria Praepositi generali Carmelitarum Consilium spiritualis praelatorum continens in se complure ad bene gubernandum consilia. 1692 Roma.
12. Conciones morales Jacobi Marchantii Soc. Jesu. 1682 Coloniae Agr.
13. Jacka Liberiusza Kazania na hymn Ave Maria Stella. 1670 w Krakowie.
14. Opus concionum.
15. Rajmundi Lulii Arbor scientiae sive notitia omnium scientiarum. 1637 Lugduni.
16. Antonii de Guevara Horologium Principum seu de vita Marci Sturelis Imperatoris libri 3. 1615 Cracoviae.
17. Petri de Aquila Questiones theologicae in quatuor sententiarum. 1600 Venetiis.
18. Antonii Wegrzynovii Discursus concionatorii in titulos B.M. Virginis. 1717 Leopoli.
19. Adami Opatovii Tractatum Theologicorum. Pars 1. 1641.
20. Adami Opatovii Tractatus de sacramentis. 1642 Cracoviae.
21. Hieremiae Drexelii Soci Jesu Omnia opera. Moguntiae.
22. Adami Opatovii Tractatum Theologicorum. Pars I. 1644 Cracoviae.
23. Adami Opatovii Tractatum Theologicorum. Pars I. 1644 Cracoviae.
24. Osvaldi Crollii Basilica chimica continens philosophicam descriptionem et usum remediorum chymicorum. Francofurti.
25. Hyeronymi Baptistae de Lanuza Homiliae quadragesimales. 1604 Moguntiae.
26. Aurea opuscula Theologica graecolatina quorundam clariss. virorum graecorum de processione Spiritus S. Petri Arcudii Corcyraei collatoris et interpretis. 1630 Roma.

27. Joannis a Chokier Thesaurum politicorum aphorismorum, in quo principum, consiliariorum, avlicorum institutio continetur. 1613.
28. Danielis Bratkowski Polskie różne wiersze. 1697 w Krakowie.
29. Joannis Maldonati Soc. Jesu Theologi Commentarii in quatuor Evangelistas. 1598 anno. Brixiae.

Sub litera H in quarto

1. Żywoty świętych od Lazara Baranowicza wierszami opisane. 1670 w Lawre Kiewopieczarskiej.
2. Petrii Canisii Soc. Jesu Notae in Evangelicas lectiones. 1593 an. Triburgi helvetiorum.
3. Kazanie nazwane Gospodini nieba y ziemi 1657 a. w Krakowie.
4. Thomae a Jesu Biatensis Catechismus de procuranda salute omnium gentum. 1613 a. Antverpiae.
5. Jacobi Marchantii pastoris et decani Doctrinae Evangelicae per circulum anni concionatoribus per utilis. 1637 Montibus.
6. Cuda w świętych pieczarach Kijowskich wijawione y zebrane przez Athanasiego Kałnofojskiego zakonnika pieczarskiego.
7. Kazania polskie na cały rok. 1617 anno w Krakowie.
8. Gregorii Knapii Soc. Jesu Adagia Polono-latino-graeca cum interpretaetione.
9. Joannis Schroderi Pharmacopaea medicochimica, in qua numeralia vegetabilia et animalia chymico-medice describuntur 1685 ulma soevorum.
10. Pauli Piasecki Praxis episcopalis ea, quae officium et potestatem episcopi concernunt, continens. 1627 a Cracoviae.
11. Joannis Kraszewski Soc. Jesu Impetus bonarum cogitationum ex Evangelis totius anni 1696 a. Calisii.
12. Jana Botera Relacie Polskie zamykające w sobie cosmographiam, hydrographiam, monarchologium item o różnych sektach y superstitiach etc. w Krakowie 1613.
13. Felicis Simplicis Łącki Pars II Theologia spiritualis 1687 in monasterio Olivienisi.
14. Liber Polonicus nazwany: Spizarni aktow rozmaitych. 1638 w Krakowie.
15. Kazania na pogrzeby różnych Panow.
16. Gregorii Martrili Soc. Jesu Sermones de passione et morte et resurrectione Christi etc. 1624 Coloniae Agrippinae.
17. Jacobi Marchantii Opuscula pastoralia.
18. Abrahami Bzovii Concionum tom III continens sanctorum festivitates. 1613 Coloniae Agrippinae.
19. Jacka Liberiusza Kazania nazwane gospodarz nieba i ziemi Jesus Christus. 1665 w Krakowie.
20. Kazania tegoż nazwane Gwiazda morska S. Virgo Maria.
21. Kazania tegoż nazwane gospodarz nieba i ziemi Jesus Christus. 1669 w Krakowie.
22. Waleryana Gutowskiego Panegiryczne niektory dyskursy duchowne y rozne inszy 1675 w Krakowie.

23. Messiasz Galatowskiego albo rozmowa chrześciana z żydem o Messiaszu. 1672 w typograf. Kiewopieczarskiej.
24. Varii sermones latini, polonici et ruthenici, там же и Катехизис Преосвященного митрополита Киевского Петра Могилы и летопись печерская.
25. Felicis Simplicis Łącki Theologia spiritualis. 1687 a. in monasterio Olivienisi.
26. Piotra Dunina Kazania pogrzebne 1700 w Krakowie.
27. Baldvini Junii conciones.
28. Jacka Liberiusza Kazania gospodarz nieba i ziemi Jesus Christi.
29. Wykład (Oycze Nasz) modlitwy. Liber polonicus.
30. Katechyzm Rzymski. 1603 w Kaliszu.
31. Variæ concines etc., etc. liber polonicus.
32. Patris Andreae Kanon. Soc. Jesu Lucubrationes oratoriae regum principum et ceterorum 1676.
33. Mowy sejmikowe.

Sub litera I in quarto

1. Conradi Lancilotti De praetore et causis civilibus. 1563 Venetiis.
2. Mathaei Bausetet Praesbiteri seminarii Parisiensis Meditationes de statu et vitae ecclesiastica. 1673 Moguntiae.
3. Lutnia Lazara Baranowicza. 1671 w Kiewopieczarskiej Lawre.
4. Lutnia Lazara Baranowicza.
5. Lutnia Lazara Baranowicza.
6. Lutnia Lazara Baranowicza.
7. Lutnia Lazara Baranowicza.
8. Lutnia Lazara Baranowicza.
9. Roberti Bellarmini Descriptoribus ecclesiasticis. 1684 Coloniae.
10. Żywoty świętych od Lazara Baranowicza wierszami opisane. 1670 w Kijowskiej typografiei.
11. Historia Caroli Gustavi Svecorum regis. 1671 Lipsiae.
12. Carpvovii Decisionum forensium illustrium Saxoniczrum Pars II. 1652 Lipsiae.
13. Simonis Okolski Russia florida sanguine religione et vita. 1646 Leopoli.
14. Camilli Fasinski Summarium ordinationum capitulorum ordinis praedicatorum generalium. 1638 Cracoviae.
15. Jodoci Damhovdevii Praxis rerum criminalium. 1601 Antverpiae.
16. Kazania Jacka Liberiusza nazwane gospodarz nieba i ziemi Jesus Christus w Krakowie.
17. Kazania tegoż nazwane Gospodyni nieba y ziemi S. V. Maria 1657 w Krakowie.
18. Liber polonicus Lazara Baranowicza bez początku.
19. Zapłata zaciągnionego Adamowego nature ludzką długi przez Chrystusa, to iest Kazania Florentego Rzeczyckiego 1727 we Lwowie.
20. Jacka Liberiusza Kazania nazwane Gospodyni nieba y ziemi S. V. Maria 1657 w Krakowie.

21. Kazania ruskie i polskie na pogrzeb roznych osob, takze krotkie zebranie Xiązat i królów polskich.
22. Liber elegiarum sive erymanthus in Helicone etc. 1713 Varsoviae.
23. Chorągiew schlachetna chrześcijańska, to iest kazania i rozne mowy.
24. Liber Theophili Rutka Soc. Jesu De processione Spiritus S. de parte filioque. 1692 Lublini.
25. Liber Polonicus Joannicii Galatowski de procesiione Spiritus S. a solo parte. 1678 w Nowogrodku Siewierskim.
26. Liber idem secundus.
27. Liber idem tertius.
28. Liber polonicus Lazari Baranowicz De processione Spiritus S. nazwany: Nowa miara starej wiary. 1676 w Nowogrodku Siewierskim.
29. Messiasz albo rozmowa Chrzescianina z żydem o messiaszu. 1672 w typograf. Kiewopieczarskiej.
30. Liber polonicus idem ejusdem secundus. Nowa miara starej wiary.
31. Liber polonicus idem ejusdem tertius. Nowa miara starej wiary.
32. Liber polonicus Joannicii Galatowski dicitus Labędź albo pokazanie przyczyn długo trwającej seckty mahometanskiej 1679 w Nowogrodku Siewierskim.
33. Liber polono-ruthenicus Lazari Baranowicz dictus: notii pięć ran christusowych. 1680 w Czernihowie³⁷.
34. Joannicii Galatowski Alphabetum rozmaitych heretykow. 1681 w Czernihowie.
35. Alphabetum idem ejusdem secundum.
36. Alphabetum idem ejusdem tertius.
37. Apollo chrzescianski abo rytmany zywoty świętych wychwalone przez Lazara Baranowicza 1670 w Lawre Kijowopieczarskiej.
38. Apollo chrzescianski. Druga takaż xiążka.
39. Wieniec albo chwala najświejszej Pannie Matce Bożej od Lazara Baranowicza. 1680. w Czernihowie.
40. Liber polonicus Jacka Liberiusza nazwany Gospodyni nieba y ziemi S. V. Maria albo rozne kazania. 1657 w Krakowie.
41. Antigraf, albo odpowiedź na skrypt uszczypliwy przez brata Wilenskigo cierkiewnego bratstwa religii starożytniej.
42. Liber polonicus Lazara Baranowicza De passione Christi.
43. Liber polonicus idem secundus.
44. Liber polonicus idem tertius.
45. Liber polonicus: odkrycie zdraz złośliwych ceremonii tajemnych rad Rzeczypospolitej szkodliwych żydowskich. 1621 w Heilsbergu.
46. Liber Thomae a Jesu Hispani Biacensis De regularium visitationo. 1625 Roma.
47. Antigraf, albo odpowiedź przeciwko unitom od jednego brata cierkwi Wilenskiej prawosławnego syna cerkwi wschodniej greckiej. 1608 w Wilnie.

---

³⁷ Очевидно, зараз зберігається у складі конфоліату зі штампом Києво-Софійського собору XIX ст. (*Каталог стародруків...*, с. 38).

48. *Perspectiva politica Regno Poloniae elaborata auctore Andreae de Pilia. 1652 Dantisci.*
49. *Disputationes Theologicae Lutheranorum.*
50. *Antonii Schori Thesaurus Ciceronianus verborum linguae latinae. 1570 Argentorati.*
51. *Kalendarz polski i ruski na rok 1699 w Zamościu.*
52. *Benedicti Pauli Boym Fundament starej wiary to jest disputacie Rzymian przeciwko graekom w pochodzeniu S. Ducha. 1688 w Wilnie.*
53. *Theophili Rutka Soc. Jesu Liber de processione Spiritus S. a parte filioque. 1692 w Lublinie.*

Sub litera K in quarto

1. *Ludovicus Granatensis De creatione mundi, de praestantia religionis, de redemptione et aliis misteriis. 1586 Venetiis.*
2. *Cnapii Soc Jesu Thesauri latino-polonici. Tom 2. 1668 Cracoviae.*
3. *Żywoty świętych wierszami opisanych przez Lazara Baranowicza. 1670 w typograf. Kiewopieczar.*
4. *Axiomatum historicum Ecclesiasticorum pars III continens axiomata ecclesiastica collecta a Gregorio Richtero Gorlicio 1602 Gorlicio.*
5. *LIΘOS Kamień cerkwi prawosławnej na skruszenie paszkwilu na cerkiew Ruskie uczynionego od Kassiana Sakowicza 1644 w typograf. Kijowopieczar.*
6. *Żywoty świętych przez Lazara Baranowicza wierszami opisane 1670 w typograf. Kiiewopieczarskiej.*
7. *Petri Bessaei Conceptus Theologici sive concionum opus. 1620 Coloniae Agrippinae.*
8. *Zwiercadło przykładow. 1690 w Kaliszu.*
9. *LIΘOS Kamień na skruszenie paszkwilu od Kassiana Sakowicza Cerkwi Ruskiej uczynionego 1644 w typograf. Kijewopieczar.*
10. *Mowca polski, albo wielkich senatorow powagą i ojczystą wymowow oratorow sejmowe i pogrzebne mowy. 1683 w Kaliszu.*
11. *Roberti Bellarmini explicatio psalmodum.*
12. *Coelum symbolicum, sive elogia S. Deiparae Mariae ex italico in latina translata. 1698 Gedani.*
13. *Libri latinogermanici prophetarum Esaiiae, Heremiae et Danielis.*
14. *Joannis Kraszewski Soc. Jesu Norma Evangelica in sanctorum gestis relucens. 1698 Calissii.*

Sub litera L in 4to et in 8-vo

1. *Testament polski w Krakowie 1605.*
2. *Conciones Dominicales in Evangelia.*
3. *Biblia sacra duorum principia ab Esaiia profaeta ad Apocalypsin Joannis. Heidani.*
4. *De statu religionis et republicae Carolo V Caesare commentariorum libri 26. Anno 1561.*
5. *Plutarchi Charonensis Libri morales, Historia physici, mathematici etc. 1619 Franfurt.*
6. *S. Biblia latina. Tiguri 1541.*

7. Apollo Lazara Baranowicza, albo żywoty świętych wierszami opisane. 1670 w Lawre Kijewopeczarskiej.
8. Roczne kazania panegyryki epitaphia, satyry dialog w Kollegium Киевском отправленный 1674 item Marci Antonii de Dominis Archiepiscopis spaletensis ex Anglia reductis.
9. Enchyridion Martini Azpilgveta. 1593.
10. Lamentatio Trenos liber polonicus Theophili Ostrologi. W Wilnie 1610.
11. Psalterium polonolatinum sine principio et fine.
12. Plutarchus De vita graecorum romanorumque illustrium virorum.
13. Conciones Dominicae post Trinitatem et in festa sanctorum ibidem Enchyridion de arte bene moriendi Joachimi Abcust.
14. Francisci Toeti Introductio in Dialecticam Aristotelis. 1603 Callisii.
15. Meditationes polonicae de passione Christi Jana Andrzeja Kijewicza Soc. Jesu 1673 w Wilnie.
16. Deliciae Divini amoris hoc est de oculis Dei beneficiis Dei amoris fovendo Aloisii Novaryni. 1641 Lugduni.
17. Disciplinae virtutum et perfectionis Xtianae ex Alphonsi Rodrigvez libro contracta. 1644.
18. Historia Titi Liviae. Sataviae.
19. Historia Amni Anni Marcellini 1632 Lugdovi Batavorum.
20. Petri Mieszkyowski Polonus jure politus mores patrios ad Leges conformans. 1631 Callisii.
21. Liber polonicus B.V.M.
22. Kazania na pogrzebь tamże i werши.
23. Liber polonicus Euxologion albo молитви. В Вилне.
24. Analysis Evangeliorum Christiani Tcholdii.
25. Petri de Pallude Sermonum sive enarrationum in Evangelia pars hymnalis polonice 1602.
26. Conciones Jacobi Hopperi feriis sanctorum in Evangelis et Epistolas.
27. Desiderosus albo ścieżka do miłości Bożej i doskonałości żywota chrześcijańskiego. W Kolkowie 1625.
28. Liber dictus Banket abo Historia Adama ucieszna i pożyteczna. 1650 w Wilnie.
29. Mathaei Gresseri de festis diebus Christianorum Judaeorum et Ethnicorum. 1593 Lipsiae.
30. Evonimi Thesaurus de arte medica absque principio et fine.
31. Gvilhelmi Grataroli Magnis itineribus proficiscentium medicina. Coloniae 1571.
32. Parnassi Poetici Nicolai Nomessei pars posterior. 1608.
33. Marc Jullii Ciceronis Orationum. Pars I. 1607 Hannoniae.
34. Abrys do czesnej szczęśliwości X. Stanisława Witweckiego Biskupa Łuckiego. 1685 Warszawie.
35. Martialis Epigrammata. Venetiis 1623.
36. Liber figurarum ex Bibliis in quo tractatur de adulatione, amicitia, astutia, conscientia; mundo, Diabolo, de parentibus, d. S. Scriptura, de tentatione, de Christo etc. accessit etiam Nicolai de Łyra praeceptorium sive expositio in decalogum Legis Divinae.

37. *Universa axiomata Philosophiae et Theologiae Sacrae*. 1620 Parisiis.
38. *Thesaurus phrasium poeticarum absolutissimus Joannis Buchteri*. 1631 Coloniae.
39. *Alberti Wyjuk Koriatowicz De vita et moribus Laurentii Bartycii*. W Wilnie.
40. *Epitome Erasmi Roterodami In Evangeliarum libris Laurentii*.
41. *Wielkie zebranie krotkiej nauki o artykułach Cerkwi Wschodniej*. 1645 w Ławre Pieczarskiej.

Sub litera M in 4to et in 8vo

1. *Joannis Henrici Alsztedi Sistema mnemonicum, in quo modus studendi solide explicatur*. 1670.
2. *Epithetorum opus poeticum Joannis Rawisii*.
3. *Ludovici de Ponte Soc. Jesu Compendium sacrarum meditaonum absolutissimum*. Wilnae 1645³⁸.
4. *Epistolae 123 Annaei Senecae Mar. Antonii Mureti notis illustratae* 1594.
5. *Petri Rodulphii Rudimenta pro Divini verbi concionatoribus*. 1602 Triburgi.
6. *Monita Sacra ex S. Scriptura et SS. Patribus collecta Adriani Mongotii*.
7. *Sermones de sanctis et de diversis S. Antonii de Padva*.
8. *Instituones Theologicae Guilielmi Bucani*. Bernae Helvetiorum 1602.
9. *Połydori Virgiliti De rerum in ventoribus libri VIII ejusdem in dominicam precem commentariorum item dialogorum de prodiaciis libri III*. Basilicae 1540.
10. *Hannii Comentarius in Evangelium 2 Joan*. 1591 Francfurt.
11. *Liber de re militari sive de bellica disciplina Flavi Wegeti renati*.
12. *Christiani Majser Soc. Jesu. Meditaonum de praecipuis vitae Christi misteriis divinis beneficiis attributis beatissimae V. et SS. festis et virtutibus*.
13. *Petri de Pallude Enarrationum in Evangelia et sanctorum festis pars aestivalis*. Lugduni 1589.
14. *Calvinoturcismus idest cognatio calvinismi*.
15. *N. Clenandri graecae linguae institutiones*. 1594 Francofurti.
16. *Systema disciplinae politicae Keckermanni*.
17. *Becmani Bornensis Maneductio ad Latinam linguam*. Francofurti nec non de originibus latina linguae. 1619.
18. *Conciones de quatuor novissimis hominis*. 1632.
19. *Sexta et ultima pars homiliarum in Epistolas, quae diebus festis proponantur Georgii Majori*. Wittemberg 1563.
20. *Joh. Hendrici Buchleri De scriptoribus graecis et latinis ab Homero ad initium saeculi post Christum natum XVI commentatio*. 1674 Argentorati.
21. *Liber de fraternitate Rosarii seu instituone fratrum*.
22. *Liber actribus Ełohim Jacobi Martini novis Photinianis oppositus*. 1614.
23. *Cornelii Mussi Conciones Evangeliorum in dominicas et festa totius anni*. 1603 Coloniae.

³⁸ В книзі є численні маргіналії Антонія Радивиловського.

24. *Sermones sacri aestivales Vincentii Hispani 1572 Antverpiae.*
25. *Catalogus variorum in quavis facultate materia et lingua librorum.*
26. *Pharmacopeia Augustiana sive de medicamentis usitatis reipublicae augustanae officinis Pharmaceutis.*
27. *Mathaei Tympii Speculum canonicorum sacerdotum et clericorum, in quo boni clerici signa proponuntur. 1614 Moguntiae.*
28. *Compendium privilegiorum et gratiarum Societatis Jesu.*
29. *Comaedia Terentii absque principio et fine.*
30. *Homiliarum Judoci Dichtovei pars 3tia de oratione dominica, de articulis fidei, de 7 Sacramentis etc. 1535 Coloniae.*
31. *Georgio commentaria in dialecticam Rameregii. 1605 Francofurti.*
32. *Historicae narrationes rerum in Gallia, Belgio, Hispania, Gallia, Anglia et Germania averno tempore usque ad autiommum 17[...] omnigestarum Francofurti.*
33. *Adagiorum graecolatini Erasmi Roterodami Epitome 1607 Wittemberg.*
34. *Testamentum latinogallicum Allomae 1561.*
35. *Liber polonicus Thomas Akempis o naśladowaniu Chrystusa. W Krakowie 1623.*
36. *Defensio fidei a Jesuita Theophilo Rutka contra eos qui negant processionem Spiritus S. a Filio 1682.*
37. *Erasmi Roterodami Civilitas morum Latinopolonice. 1674 w Krakow.*

Sub littera N in quarto et in 8vo

1. *Joannis Fieni de flatibus commentarius novus ac Tingularis, in statuum, causae et symptomata eorumque remedia indicant. 1643 Amsteladami.*
2. *Breve directorium ad confessarii et confitentis manus recte ob eundum Joannis Solanci Soc. Jesu. 1581 an. Antverpiae.*
3. *Orator extemporaneus Michaelis Radao Soc. Jesu. 1666 Cracoviae.*
4. *Ciceronis historia et libri rethorici. Hannoviae 1606.*
5. *Bartholomaei Saluthii Schola Divini amoris, in qua docet anima Divino amore accens, qua ragne Jesu Spondi sui amore potiri in eoque proficere posset. 1609 Coloniae.*
6. *Francisci Costeri Socie Jesu Libellus sodalitatit hoc est Christianarum institutionum libri quinque. 1607 Anverpiae.*
7. *Petri Avrioclii Elementa logicae periphaticae upsaliae.*
8. *Hieremiae Drexelii Soc. Jesu Oko wieczności, albo intencji dobrej w sprawach naszym wszystkich. 1638 Cracoviae.*
9. *Jacobi Gorscii Liber de tropis et figuris. Cracoviae.*
10. *Joannis Eckii Tomus 2dus homiliarum super Evangelia a die Dominicae resurrectionis usque ad Adventium Domini absque fine.*
11. *Nowy Testament na Polski z Łacińskiego przełożony przez Jacoba Wujka Soc. Jesu. 1605 w Krakowie.*
12. *Summa sciliorum pontificum a Petro usque ad Paulum III omnia quae alibi sparsim tradita St. Authore Gorraza Bartholomeo et in typographia Clari Montis Succincte complectens. 1546 Venetiis.*

13. Cicero de Officiis absque principio.
14. Historicae narrationes rerum gestarum in Gallia, Belgio, Hispania, Italia, Anglia, Germania, Ungaria etc. ab autumno 1619 anni usque ad ver. 1620.
15. Ducae centuriae Epistolarum Justi Lipsii. 1591 Lugduni Batavorum.
16. Catulli Tibuli Properti poemata et skaligeri in Catulla castrigationes 1600.
17. M. Antonii Mureti Orationes epistolae et poemata. 1726 Lipsiae.
18. Clenandri graecae linguae instituones. 1608 Hanovice.
19. Hieronimi Velleri Brevis enarrao viginti quinque psalmorum item de modo concionandi et formandis concionibus. 1563 Basileae.
20. Agidii Opiarii Concionum dominicum pars hiemalis et quae festis totius anni diebus proponuntur. 1607 Coloniae.
21. Promptuarium morale super Evangelia festorum totius anni Laurentii Begerlinck. 1613 Coloniae.
22. Nicolai Hemmingii Commentarium in S. Pauli Apli Epistolas ad Hebr. et utramque ad Thessal. Vittemberg 1566.
23. Julii Caesari Scaligeri De causis linguae latinae libr. 13, ubi empolionima ciceroniana vario indice, ut dirsarum notionum lingua servire possint conscripta a Christophoro Valderaceo. 1597 Anverpiae. Item M. Jullii Ciceronis Academicarum quaestionum liber I. Ejusdem de fato. 1594 Heidelling.
24. Nicolai Reusneri Symbola caesarum Romanorum, Graecorum, Italicorum a Julio Caesare usque ad Ferdinandum II Austriacum. 1634 Genevae.
25. Biblia in 8vo cum locis parall. sine fine.
26. Compendium latinae grammatices Joannis Rhenii regemonti 1669 4ta pars homiliarum in Epistolas Dominicales Georgii Majoris. Vittembergae anno MDLX.
27. Georgii Majoris Quinta pars homiliarum in Epistolas, quae diebus festis narrantur 1562 Vittembergae.
28. Georgii Majoris Quinta pars homiliarum in Evangelia Dominicalia et dies festos praecipuos. 1566 Vittembergae.
29. Erotematha Dialectices Philip Melanthonis.
30. Danielis Pawłowski De conceptione B. Mariae. 1671 Cracoviae.
31. Psalmy Łacińskie i polskie spowiedne. 1674 w Słucku.
32. Katechyzm na polskim dialekcie Wschodniej Cerkwi Prawosławnej absque principio.
33. Cicero Familiarium Epistolarum sine principio.
34. Stephani Petio Panegiricus adscriptus Ludovico XIII Galliae Regi. 1725 Sandomirii.
35. Georgii Pictorii Pantopolion de naturis quadrapedum, piscium, serpentum, herbarum, aromatum etc. Banlaeae.
36. Nova praxis fidei orthodoxae Jacobi Masenii Soc. Jesu. 1669 Coloniae.

Sub litera O in Quarto et in 8vo

1. Georgii Majoris Tertia pars homiliarum in Evangelia Dominicalia et dies festos. 1546 Vittembergiae.

2. *Questiones Lucae Lossii in Evangelia Dominicalia et praecipuorum festorum.* 1564.
3. *Theatrum philosophicum et historicum Joh. Ravisii Textoris.*
4. *Historiae sacrae actum apostolorum brevis expositio Christophori Pelargi.* 1601 Francofurti ad Oderum, ubi etiam et Threnorum Jeremiae Proph. explicatio Lucae Vasmeisteri annexa.
5. *Phoenix Graeciae S. Basilii M. sive virtutes ejus authore Didaco Hysseno Basiliano monacho descripta a Rostehii* 1603.
6. *Erithraei index in virgilium absque principio et fine.*
7. *Decreta congregaonum generalium Soc. Jesu et Canones ex Decretis extracti.* 1635 Antverpiae.
8. *Justi Lipsii Politicorum sive doctrina civilis libri VI.* 1590 Lugduni Bal.
9. *Marcina Hincze Liber polonus Król Bolesny Jesus Christus to jest rozmyślania męk Christusowych.* 1645 w Krakowie.
10. *Wyroki Boskie o czterech ostatnich rzeczach wytłumaczona przez X. Wojciecha Tylkowskiego Soc. Jesu.* 1685 w Poznaniu.
11. *Droga do wieczności Hieronimi Drexelii Soc. Jesu.* 1632 w Krakowie.
12. *Annotaones in Ecclesiasten. et Proverbia Philippi Melanchtonis.*
13. *Fausti Socini Senensis Tractatus Theologici. Racoviae* 1611 absque fine.
14. *Nauka o przygotowaniu się do świętobliwej śmierci przez Kaspra Družbickiego napisana* 1680 w Wilnie.
15. *Macieja Dobrackiego Liber polonogermanicus Kancellaria polityczna listów pisania.* 1665 w Gdańsku.
16. *Ciceronis Epistolae ad Atticum absque principio.*
17. *Cypriani Soarii Soc. Jesu de arte Rhetorica libri III. Callissii.*
18. *Liber polonus Wzdychanie Golemybce to jest o dobru lez zbawiennych Bellarminus cardinala.* 1621 w Krakowie.
19. *Orationes et Epistolae Roberti Lurneri.* 1615 Coloniae Agr.
20. *Psalterium polonolatium cum explicatione textus.* 1539 Crakoviae.
21. *Instituones linguae graecae Jacobi Gresteri et dissertao* 1612 Coloniae.
22. *Joannes Comenii Pansophiae prodromus de studio latini sermonis.* 1644 Lugduni Batavon.
23. *S. Nili et Marci abbatum Opera ascetica a graeco in latinum conversa a Petro Francisco Zino.* 1574 Venetiis.
24. *Libellus de arte bene moriendi Roberti Bellarmini cardinalis.* 1621 Coloniae.
25. *Libellus polonicus opisujący jak żyć pannam mniszkom zakonnym.* 1633 w Lublinie.
26. *Regula zakonnikom S. Oyca Benedicta.* 1677 w Wilnie.
27. *Joannis Morawski Soc. Jesu. Palestra pietatis continens sancte vivendi et moriendi sodalibus B.V. Mariae.* 1677 in monasterio Olivienzi anno.
28. *Aphorismi confessoriorum ex Doctorum sententiis collecti de casibus consciendiae.*
29. *Lucae Pinelli Liber de perfectione religiosorum.* Moguntiae impres.
30. *Auri fodina artia et scientiarum omnium Hieremiae Drexellii Soc. Jesu.* 1643 Coloniae.

31. Cornelii Nepotis Vitae excellentium Imperatorium. 1683 Hamburgi.
32. Annaei Senecae Tragediae. 1627 Coloniae.
33. Joannis Morawski Libellus sodalibus B. V. Mariae de principiis sancte vivendi.
34. De Imitatione Christi Joannis Gersonis sine principio et fine.
35. Idea apocalyptica, in qua facies perturbatae et iterum restavratae polonicae republicae representatur Stanisl. Orechovii. 1660 anno Cracoviae.
36. Index expurgatorius librorum, qui hoc saeculo prodierunt errorib. aut maledientiis inspersis ab haereticis et collatio caensurae in glossas juris canonici. 1599 Argentorati.
37. Torquati Severini Boetii, w którym prozą i wierszami libellus polonus skuteczny na wszelkie nieszczęśliwe przygody sposob opisany lub philosophiej pociecha 1694 w Toruniu.
38. Enchyridion precum et instituones christianae Simonis Verepaei. 1603 Antverpiae.
39. Roberti Bellarmini. Liber de gemitu Columbae seu de spiritali utilitate Lachrimarum absque principio.
40. Joannes Polanei Soc. Jesu. Methodus ad juvandi eos, qui moriunt. 1575 Maceratae.

Sub litera P in 4to et in 8vo

1. Pii Capucini Salisburgensis Conciones in omnes anni Dominicas. 1697 anno.
2. Didaci Nisseni Sermones Aurei in Evangelia totius anni Dominicaliae exceptis quadragesimae Dominicis. Tom III. 1650 Cracoviae.
3. Georgii Bartholdi Pontoni aureum breviarum concionatorium sive brevis sermones in dominicos et festos dies totius anni. 1611 Coloniae.
4. Georgii Benedicti Spruszyński Stromata honori B. V. Mariae sine laebe conceptae. 1680 anno Zamosci.
5. Antonii a Candelario Pisau. Breviarium universae Theologiae speculativae dogmaticae et moralis. 1722 anno Cracoviae.
6. Evangelia in Dominicas et festas cum expositionibus sine fine.
7. Medulla Theologiae moralis Hermani Busenbaum Soc. Jesu. 1655 Lublini.
8. Christophori Zawisza Proposiones christianae politicae unitati et pietati animorum accomodae. 1695 Cracoviae.
9. Ravisii textoris theatrum poeticum atque historicum. 1610 Basileae.
10. Valentini Poznaniani Liber de paenitentia de praeceptis X, de oratione Dominica et de symbolo apostolorum. 1537 Pomariae.
12. Psalterium cum canticis. 1683 Glacii.
13. Georgii Buchanani In 12 Paraphrasis psalmodum ubi etiam duce tragediae Jephthes et Baptistes aliaque poemata.
14. Testamentum graecolatinum absque principio et fine.
15. Testamentum polonum absque principio et fine.
16. Żywoty świętych z naukami Doktorow Kościelnych przez cały rok opisane przez Albrechta Stanisława Radziwila Xążencia. 1653 w Krakowie.
17. Antonii Krzesimowski. Viator Christianus in patriam tendens permotus anagogicus sive praemeditaones.

18. Vita Joannis Berchmani Jesuitae. 1630 Antverpiae.
19. Zwiercadło niewinności B. Alloiziogo.
20. Rubricarum decreta Titulus de verborum et rerum significatione ex quinquagesimo lib. pandectarum. Item Compendiariae titulorum codicis Justiniani Exegeses et oratio de artibus futuro juris consulto necessariis Christophori Hegendorphini. 1529 Haganae.
21. Via ad Eloquentiam continens Epistolas Chrias syllogismos et orationes majores et minores diversi argumenti Stanislai Rapalii Soc. Jesu. 1712 Coloniae.
22. Sententiae apophlegmati similia ex Cicerone Terentio Demosphene excerptae a Petro Lagnerio. 1560 Lugduni.
23. Erotemata dialectices et rhetorices Philippi Melanchtoni. 1550 Francofurti. Item compendium dialecticae Joannis Caesarii, cui adjecta ad calcem Joannis Murvelii in X. praedicamenta Aristotelis 1546 Cracoviae.
24. Phrases seu cultiores modi loquendo. 1723 Varsaviae.
25. Auli Gellii noctes atticae. 1555 Lugdun.
26. Compendium physicae in 12 Sebastiani Thesei de turri ursina. 1650 Romae.
27. Valerii Maximi dictorum factorumque memorabilium exempla. 1550 Lugduni.
28. Civilis doctrina Justi Lipsii ad libros politicorum et de una religione liber.
29. Hieremiae Drexellii de cultu conscientiae animae caelitum et corporis et de recta intentione omnium humanarum actionum. 1629 Coloniae.
30. Cypriani Soarii compendium rhetoricae in 12. 1719 Poznaniae.
31. Stanislai a Jesu Maria. Informatio tyronum eloquentiae. 1663 Varsaviae.
32. Dialectaca.
33. Katechism o artykulach wiary Cerkwi Apostolskiej Wschodniej. W Lawre Pieczarskiej 1645.
34. Krotkie ziebranie nauki Rzymskiej ob articula wiary. 1714 w Krakowie.
35. Bartholomaei Luder Soc. Jesu. Citara Apollonis sive Carmina B.V. Mariae S. Christostomo etc. 1736 Leopoli.
36. Leona Kiszki Katechism o sacramentach et decem praeceptis Divinis. 1693 Lublini.
37. Casimiri Wieruszewsky Elogia heroica Stanislao Kostka dicata. 1716 Posnaniae.
38. Georgii Gengell Soc. Jesu Vindiciae illibatae conceptionis B.V. Mariae. 1725 Leopoli.
39. Confaederata devotio sive orationes ad Deum Trinunum ad B.V. Mariam et ad Sanctos 1701 Cracoviae.
40. Georgii Cnapii Thesauri Latinopolonici Thomi II. 1693 Cracoviae in 4.
41. Esai Petri Helsingii synonymorum Svecolatino graecorum exoptimis latinae et graecae linguae scriptoribus congregatus. 1587 Stockholmiae in 8.
42. Joannis Renodaei Dispensatorium medicum institucionum pharmaceuticarum libri V, de materia medica III, quibus accessit Josephi Quercetani pharmacopeia dogmaticorum restituta. Item Nicolai Epiphanii Media empirica. 1615 Francofurti.
43. Lament albo narzekanie Cerkwi Wschodniej na synow wyrodnych, w ktorej książce rozne disputi przeciwko Rzymskiemu Kościołowi wyrazone absque principio et fine.
44. Jana Kochanowskiego poety rozne wierszy. 1604 anno w Krakowie.

45. Zamek wnetżny abo Gmachy duszy ludskiej.
46. Liber Polon., w ktorym argument sielanka nagrobki Żona cwiczona wzywianie do jednej wiary zbawiennej Piotra Skargi Soc. Jesu Port szczęśliwy przy dokążzonej pobożnie smiertelności. Item a Nicolao Cichovio confessionis fidei socinianorum imposturae detectae et centuria argumentorum pro naturali Xsti Domini divinitate. Item Panegyricus Petro Mohyla Metropolitano Kijoviensi.
47. Sermones funebrales Joannis Geminiani ordinis praedicatorum. 1616 Anverpiae.
48. Xięgi żywota pocziwego człowieka y dialogismi varii polonicis carminibus absque principio et fine.
49. Reincharda Lorichiusza O wychowaniu Przelozonego absque principio et fine.
50. Panegyrici varii.
51. Panegyrici 1 Gregorii Adalberti Wiszniowski illustrissimo Abbati Peczariensi Ioasapho Krokowski. 2 Philippa Orlika pisarza konsistorii Kijowskiej Metropolitan-skiej, Janu Obidowskiemu stolnikowi 1698. 3 Symeona Jaworskiego Philosophiae magistri Consummati Theologi Janowie Mazepie Hetmanowi 1689 etc. etc.
53. Panegyrici latinopolonici varii.
54. Панегирикъ 1703 года государю Петру Великому печатаный в Москве.
55. Panegyrici latino idiomate scripti.
56. Acroama proposionum Christianopoliticarum Christophori Stanislai Zawisza. Edit. Cracoviae 1695.
57. Immaculata conceptio B. V. Mariae rhythmicè demonstrata. Edit. typis monasterii Olivensis 1683.
58. Conciones Josephi Bogucki Soc. Jesu De immaculata concept. B.V. Mariae. Edit Lublini 1723.
59. Календаръ на 1699 русский 1685 1683.
60. Jacobi Gretseri Soc. Jesu Instituones lingvae graecae. Edit Luxeburgi 1632.
61. Instituones lingvae graecae absque principio.
62. Grammatica lingvae latinae Lucae Piotrowski. 1694 Cracoviae.
63. Ejusdem grammaticae secundum exemplar. 1694 Cracoviae.
64. Grammatica latinae Cornelii Valerii. 1680 Cracoviae.
65. Grammatica graeca Lipsiae. Edita 1590.
66. Grammatica latinae lingvae Ionae Moravi. Edit 1592 Wilnia.
67. Grammatica latinae lingvae cum sententiis sacris Ioannis Rhenii.
68. Comenii vestibulum ad lingvam latinam.
69. Modlitwy poranne i na noc i przy S. Liturgiej i do spowiedzi etc.
70. Modlitwy na mazurskim dialektie. Edit 1635.
71. Vestibulum Comenii ad lingvam latinam germanolatinopolonicam. 1643 Dantisci.
72. Vestibulum Comenii ad lingvam latinam germanolatinopolonicam. 1672 Levtschoviae.
73. Pauli Apli Epistola ad Romanos in haebrai cum idioma translata ab Ioanne Cal-lenberg. 1732 Halae.
74. Variarum orationum latinae.

75. Rozne modlytwy we Lwowie drukowane 1737.
76. Ex latina grammatica octo partes ponis.
77. De indulgentiis Papae liber polonicus. 1740 we Lwowie.
78. De scriptis idiomate rerum gestarum in Japonia ab anno 1582 ad 1584. Edit Romae 1586.
79. Liber medicae artis italico idiomate conscriptus absque ppio et fine.
80. De officio confessoris circa administrandum cum fructu poenitentium sacramentum. Venetiis liber italico idiomate scriptus.
81. Nauka wiary Chrystusowej liber latinopolonicus. 1683 Varsaviae.
82. De tractaones itinerantium piae jucundae libellus politico spualis.
83. Głos dusze nabożnej, albo meditaciae pokutującego. 1604 w Krakowie.
84. Liber gallico idiomate scriptus le iournal des scavans. 1676 edit.
85. Nauka o spowiedzi i pokucie absque principio.
86. Ogrod Antonii de Padva albo modlitwy rozne. 1698 w Wylnie.
87. Fasciculus orationum B. V. Mariae sodalium.
88. Modlitwy Kosciółowi Świętemu zwyczajne. 1718 w Krolewcu.
89. Droga zbawienia pewnego albo Regula Franciszka zakonnikom. 1734 we Lwowie.
90. Libellus precum Henria Bödeker Soc. Jesu.
91. Preces Gertrudis Comitissae. 1679 Coloniae.
92. Categoriae Poeticae. 1723 edit.
93. Calendarium novum ab bene moriendum. 1686 Calissii.
94. Practicae criminalis secundum leges reipublicae. Venetae 1644 Venet.

Книги по покойном катедральном иеромонахе Иоакиме Костенецком оставшиеся в Киевософийскую катедральную библиотеку введены.
1764 год

1. Francisci Buddei Instituones Theologiae moralis 1727 Lipsiae in 4.
2. M. Tullii Ciceronis Epistolarum libri IV. 1743 Coburgi. in 8.
3. Домашние разговоры на языке французком, немецком, руском и латинском. В Санктпетербурге 1749.
4. Граматика латинская на российском языке Василия Лебедева. В С.Перербур. 1746.
5. Paraphrasis psalmodum Davidis poetica Georgii Buchanani. 1761 Basilea.
6. Erasmi Roterodami Colloquia familiaria ubi etiam ejusdem confluctus Thaliae et babarici apologiae et utilitas colloquiorum nec non Laus moriae. 1747 Ulmae.
7. F. Buddei Philosophiae practicae elementa. 1733 Halae.
8. Христофора Целлярия Лексикон с латинским и немецким российский. Денги даны 150 ко.
9. Disciplinae morales oes. Isr. Gottlieb Canzii. 1739 Lipsiae.
10. Biblia Sacra Vulgatae editionis Sixti V Pontificis Maximi jussu recognita et elementis VIII auctoritate edita 1418 Vienna.

Quos retulit in numerum librorum Kijowokatedralis S. Sophiae monasterii
bibliothecae Reverendissimus Pater Igumenos Hyeromonachus
Phylophtheus Kantarowsky. 1769

Книги преосвященнейшого Тимофея митрополита Киевского в катедральную
библиотеку Киевософийскую наданы

1. S. Chrisostomi Opera omnia tomi 13.
2. S. Ioannis Damasceni monachi et presbyteri Hierosolymitani Tomus graecolatinus 1 mus.
3. Tomus ejusdem 2 dus.
4. D. Hyeronymi Stridoniensis Tomus 1 mus.
5. Hyeronymi Tomus 2 dus.
6. Hyeronymi Tomus 3 tius.
7. Hyeronymi Tomus 4 tus.
8. S. Ambrosii Mediolanensis Episcopi Tomus 1 mus.
9. Ambrosii Tomus 2 dus.
10. S. Dionisii Areopagitae Opera cum scholiis Tomus graecolat. 1 mus.
11. Thomus ejusdem 2 dus.
12. S. Justini Philosophi et Martyris Opera.
13. S. Athanasii Archiepiscopi Alexandriae Tom. 1 mus.
14. Tomus ejusdem 2 dus.
15. Euxologion isive Rituale graecorum, Divinae Lyturgiae officiorum sacramentorum.
16. Nicephori Callisti Ecclisiasticae Hystoriae libri 18.
17. Cassiani Opera omnia cum comentariis.
18. Theophilacti commentarii graecolat. in 4 Evangelia.
19. Theophilacti commentarii in Epistolas Pauli.
20. Cornelii a Lapide In 4 Evangelia Tomus 1 mus.
21. Cornelii a Lapide In Acta Apostolorum, Epistolas canonicas et Apocalypsin Tomus 2 dus.
22. Cornelii a Lapide In D. Pauli Epistolas.
23. Cornelii a Lapide In Pentateuchum Mosis.
24. Cornelii a Lapide In Josue Judicum, libros Regas et Paralipomenon.
25. Cornelii a Lapide In 4 prophetas majores.
26. Cornelii a Lapide In 12 prophetas minores.
27. Cornelii a Lapide In Salomonis Proverbia.
28. Cornelii a Lapide In Ecclesiasten, Cant. Canticorum et Libros Sapientes.
29. Cornelii a Lapide In Ecclesiasticum.
30. Cornelii a Lapide In Esdras, Nehemiam, Tobiam, Judith, Ester.
31. Ioannis Zonarae monachi Compendium historiarum graecolat. in tres tomas distinctum.
32. Mansii Bibliotheca moralis Tomus 1 mus.
33. Mansii Tomus 2 dus.
34. Mansii Tomus 3 tius.
35. Mansii Tomus 4 tus.

36. Drexelii Tomus 2 dus.

37. Dionisii Halicarnasei Scripta histor. in Rhetorica.

Книги рускіе

1. Беседы святого Іоанна Златоустаго на евангелиста Іоанна печати московской.
2. Маргарить.
3. Бароний. Часть 1-вая.
4. Бароний. Часть 2-рая.
6. Розискъ.
7. Обличение неправды раскольнической печати московской.
8. Патерик печерский.
9. Изображение преподобный печерских.
10. Венец веры.
11. Кроника писанная.
12. Молотокъ писанный.
13. Военное состояние печати Санктпетербургской.
14. Система.
15. Трактатъ Российского государства.
16. Описание калюцинацій.
17. История о славянах.
18. Пращица духовная.
19. История пуффиндорфиева.
20. История како подпаде Россия лядскому игу рукописная.
21. Камень веры.
22. Книга Григория Назианзена.

Книги рускіе печатніе под литѣрою А въ листъ

1. Библия новонапечатанная в Москвѣ 1756 года априля 4 го.
2. Библия новопереплетенная из переводу Библии Острожской печати печатанная въ Москвѣ 1663 года декабря 12.
3. Другая такая ж изъ переводу Библии Острожской печати напечатанная въ Москвѣ 1663 года декабря 12.
4. Библия старая в Острожской типографіи печатанная. 1581 годъ.
5. Библия старой острожской же печати Ветхій един завѣтъ, но безъ начала и безъ конца.
6. Евангеліе совсемъ новое толко въ переплетѣ старомъ въ бархатѣ критое темнолимонового цвету обложенное безъ клабзурокъ с урезомъ золотымъ. Напечатано въ Москвѣ от сотворенія мира в лѣто 7152 июля 20.
7. Другое такое жъ Евангеліе в материи ветхой зеленой. Печати московской. Безъ клабзурокъ з обрезомъ золотымъ. 7152 от созданія мира июля 20.
8. Евангеліе въ доскахъ старое печатанное в Вилнѣ 1644 года декабря 20 го.

9. Тестаментъ in 8vo въ бархатъ красный обложенный. Зъ передней стороны бляшокъ серебряныхъ позолоченныхъ пять, короносокъ серебряныхъ позолоченныхъ четыре, съ другой стороны бляшка серебряная една съ вираженіемъ Богоматери, по краяхъ пукликовъ серебряныхъ четыре. Печатанъ въ Вевю 1641 года.
10. Евангеліе толкованное съ Феофіоакта печатанное въ Москвѣ 1703 года ноября.
11. Евангеліе толкованное или проповеди на недели св. и свята урочистіе съ Каллиста съ греческаго языка и переведенное въ Кіевопечерской Лаврѣ 1737 августа 25.
12. Евангеліе толкованное съ Каллиста такое жъ другое и тогожъ года мца и числа печатанное въ Кіево-Печерской лаврѣ.
13. Бесѣды Іоанна Златоустаго на деянія свѣтыхъ Апостоловъ печатаны въ Кіевопечерской 1624 года.
14. Бесѣды св. Іоанна Златоустаго на дѣянія свѣтыхъ Апостоль другая такая жъ книга и тогожъ года и мсяца печатанная в Лаврѣ Печерской Кіевской.
15. Евангеліе толкованное с Феофилакта без початку напечатанно въ Москвѣ лѣта отъ созданія міра 1157 [sic] априля 1го.
16. Поученія неделніи и на Господскія праздники и на памяти святыхъ с. Іоанна Златоустаго печатанніи въ Москвѣ 7160 от сотв. мѣра Іюня 12.
17. Вѣнецъ Христовъ или проповѣди неделніи всего лѣта Антонія Радивиловскаго печатанное 1688 года въ Лаврѣ Кіево Печерской.
18. Вѣнецъ Христовъ тогожъ автора другій эземплярь проповѣдей тихъ же самыхъ неделныхъ въ Лаврѣ Печерской тогожъ тода напечатанніе.
19. Вѣнецъ Христовъ третій эземплярь тихъ самыхъ проповѣдей и тогожъ года печатанный въ Лаврѣ.
20. Проповѣди неделніе на цѣлій годъ.
21. Ефрема Сирина поученій книга печатанная въ Москвѣ въ переплетѣ старомъ крашениноѣ рудоѣ обложеное.

Под лѣтерою Б в листъ

1. Житія свѣтыхъ отцевъ на три мѣсяцы сентябрь, октябрь и ноябрь 1711 года априля 26 въ Кіевопечер. Лаврѣ.
2. Житія свѣтыхъ отцевъ декабрь, генварь и февраль безъ заглавія и предисловія.
3. Житія свѣтыхъ отцевъ на мѣсяцы мартъ, априль, май 1695 года февраль в Лаврѣ Кіевопечер.
4. Камень веры православныя Восточныя Церкве напечатанный в Лаврѣ Кіевопечерской 1730 декабрь 12-го.
5. Житія свѣтыхъ отцевъ на декабрь, генварь, февраль 1695 года в Кіевопечерской Лаврѣ напечатанніи.
6. Трубы тоестъ поученія Архіепископа Черниговскаго Лазаря Барановича на праздники Господскіе Богородичны и прочихъ святыхъ 1674 напечатаны въ Кіевопечер. Лаврѣ.
7. Камень вѣры другая книга.

8. Мечь духовный тоестъ проповѣды на недели всего лѣта Архыєпископа Черниг. Лазаря Барановича.
9. Обѣдъ духовный тоестъ проповѣды неделныи чрезъ все лѣто Іеромонаха Сімеона Полоцкаго течатани въ Москвѣ 1681 октябрѣ.
10. Книга св. Василя нравоучителная въ острожской печати или типографіи напечатанная 1594 года марта 3-го.
12. Сумфонія на 14 посл. Св. Апостола Павла тамъже и на вся соборная посланія и на апокалиѳисъ 1737 года марта 3-го.
13. Сумфонія такая жъ другая и въ Москвѣ печатаная того жъ года и мѣсяца.
14. Сумфонія на ѱалтирь 1727 года ноября 23-го въ С.Петербургѣ.
15. Сумфонія на ѱалтирь другая 1727 года ноября 23 въ С.Петербургѣ.
16. Пращица противо раскольниковъ напечатанная въ С.Петербургѣ 1721 декабрѣ.
17. Приложение на разніе нужды проповѣдей Сімеона Полоцкого печати московской.
18. Кормчая или практика Закона напечатаніи въ Москвѣ от сотворенія міра въ лѣто 7161 іюня 15.
19. Лѣствица духовная.
20. Арифметика Руская напечатана въ Москвѣ 1703 декабрѣ.
21. Арифметика другая такая жъ въ Москвѣ тогожъ года и мѣсяца печ.
22. Въведеніе въ Історію Эвропейскую Пуффендорфія. Напечатано въ С.Петербург. 1718 декаб. 5.
23. Алфавитъ житий различныхъ святыхъ стіхами описанныхъ Іоанномъ Маѣимовичомъ печатанъ въ Черниговской типографіи 1705 декабра 15.
24. Алфавитъ тотъже другой и тогожъ года месяца и числа печатанный въ Черниговѣ.
25. Алфавитъ третій тотъже и тогожъ года, месяца и числа.
26. Алфавитъ четвертый такій же и тогожъ года, месяца и числа печатанный в Черниговѣ.
27. Ключъ разуменія или проповѣди на праздники св. Великого Георгія Святителя Х. Николая, апостоль Петра и Павла, пророка Іліи, Іоанна Крестителя, архистратига Михаила, Антонія и Феодосія Печерских. Тамже и наука къ сложенію проповѣдей и нѣкоторихъ чудъ прсветыя Богоматере собраніе напечатано въ Лаврѣ Кіевопечерской 1660 Іюня 20 го.
28. Православное исповѣданіе вѣры восточныя кафолическія церкве печатанное въ Москвѣ 1696 марта.
29. ОРАОДОРОС или Омология или Православное исповѣданіе другое и въ Москвѣ тогожъ года и числа печатанное.
30. Православное исповѣданіе вѣры третое тоежъ и въ Москвѣ тогожъ года и месяца печатанное.
31. Православное исповѣданіе вѣры тоежъ печатанное въ печерской типографіи 1712 сентября 5-го.
32. Православное исповѣданіе вѣры тоежъ другое печатанное въ Лаврѣ К.Печер. 1715 сентября 5-го.

Под лѣтерою В

1. Прологъ на месяцевъ шесть: мартъ, априль, май, июнь, июль, августъ. Печати московской.
2. Прологъ на сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь, генварь, февраль. Печатанный 1735 года генваря в Москвѣ.
3. Баронія исторій часть первая напечатанная въ Москвѣ 1719 года.
4. Минея на сентябрь, октябрь, ноябрь напечатанная в Москвѣ 1666 ноября 15.
5. Минея на месяцъ октябрь напечатанная в Москвѣ 1689.
6. Триодъ постная 1760.
7. Огородокъ или проповѣды на праздники Господскіе, Богородичны и святыхъ 1676 года напечатаные в Лаврѣ К. Печер.
8. Книга въ которой Богородице Дѣво рифмами сложенное от Іоанна Маѣимовича Архіепископа Черниговского 1707 августа 13 въ Черниговѣ.
9. Жезль или отвѣти на разніи обличенія расколника Никити и Лазаря попа печатанній 7174 года въ Москвѣ.
10. Жезль правленія другая таяжь книга и тогожь года въ Москвѣ печатана.
11. Жезль правленія третья таяжькнига и тогожь года въ Москвѣ печатанная.
12. Уалтирь въ Москвѣ печатанная 7161 года фаврала 11.
13. Уалтирь печатана въ Новгородку сѣверскомъ 1675 года.
14. Уалтирь стіхами виложенная отъ Геромонаха Сѣмеона Арорцкога печатанная въ Москвѣ 1680 года априля.
15. Служебникъ печатный лвовской тіпографіи 1691 года.
16. Служебникъ печатный в печер. лаврѣ 1629 года при архіандритѣ Петрѣ Могилѣ.
17. Служебникъ печатный в печер. лавр. 1653 года при архіандрит Іосифъ Тризн
18. Служебникъ печатный въ Львовѣ 1646 года августа 5го.
19. Служебникъ печатный въ Львовѣ другій такой же.
20. Служебникъ епископа Львовского Гедеона печатный въ Стрятину 1604 года генваря 22-го.
21. Служебникъ епископа того жъ Гедеона такой же.
22. Уставъ Божественнія литургіи печатанный въ Вилнѣ 1617 года.
23. Служебникъ другій такой же въ Вилнѣ печатный.
24. Служебникъ печатанъ въ московской тіпографіи 7110 года августа.
25. Служебникъ печатанный в московской тіпоргафіи 1668 года августа.
26. Служебникъ печатный въ Чернѣговѣ in 8 vo 1764.
27. Служебникъ той же другій въ Чернѣговѣ того жъ года печатанный.
28. Служебникъ той же третій in 8 vo.
29. Павечерникъ печатанный въ лаврѣ Кіевопечер. при архіандритѣ Романѣ Копѣ.
30. Феатронъ или нравоучительній царемъ и всѣмъ чиновникомъ примѣры писанный отъ Іоанна Маѣимовича Архіепископа Черниговского печатанный въ Черниговѣ 1708 октября 30.
31. Служебникъ при Петрѣ Могилѣ архіандритѣ К. Печер. напечатанъ 1629 года априля 1 в Лаврѣ К. Печер.

32. Феатронъ или примѣры нравоучительніи царемъ собранніи от Іоанна Маѣимовича напечатанніи въ Черниговѣ 1708 года.

Под лѣтерою Г въ четверть

1. Скрижали о священной литургии и церковныхъ уставленіяхъ печати московской 7174 от сотвор. міра.
2. Месеіашъ Галятовского безъ початку и безъ конца печати Черниговской.
3. Перло Многоценное или стіхи на разніи Господскіи праздники и казанья Кирилла Транквіліона Ставровецкого Архімандрита Черниговского печатано въ Могилевѣ 1669.
4. Лоскутокъ книжки называемой дѣспись о Свюдѣ Брестскомъ и о началѣ Уніи в Полщѣ чрезъ Кіевского Митрополита Михаила Рогозу.
5. Дорофея поученія о добродѣтеляхъ и о прочемъ in 4то Печатаны въ Лаврѣ Кіевопечер. 1628.
6. Діалогисмъ духовный въ нем же бесѣдуетъ любитель съ любовію о іереехъ добрихъ и злихъ и о тайнѣ еucharистіи святой 1714 печатанъ въ Лаврѣ Кіевопечер.
7. Діалогисмъ другій.
8. Діалогисмъ третій.
9. Діалогисмъ четвертый.
10. Діалогисмъ пятій.
11. Книга, въ которой казань двое на Приображеніе Христово и на Преображеніе [sic] Пресвятыя Богоматери говоренніи от Леонтія Карповича Архімандрита Виленского, тамъ же и сложенный от Фикари Інока изъ догматовъ святого Діонисія Ареопагита молитви на полунощницѣ, на утрени, на первомъ часѣ, на третомъ, на шестомъ и на девятомъ, и плачь на каждой день седмицы, тамъ же и законъ ко Пресвятому Духу 1615 Печатано въ Евье.
12. Слово благодарственное Господу Богу Куврь Іоакима Патріарха Московского о избавленіи Церкве святыя 7190 года іюля 5 го от навѣтнихъ отступниковъ печатано в Москвѣ 7192 октября.
13. Леѣзиконъ славенороссійский сочиненный отцемъ Памвою Бериндою протосвнтеломъ Фрону Іерусалимского печатанъ в Кутеинскому монастырѣ 1653 12 сентября.
14. Леѣзиконъ такой же другій печатанъ въ Лаврѣ К. Печер. 1627 августа 11.
15. Лимонарь или цвѣтникъ духовный Софронія Патріарха Іерусалимского то есть повести іноковъ разныхъ составленъ же Іоанномъ Іеромонахомъ в лѣто 600 напечатанъ же въ дворѣ Іова Борецкого митрополита Кіевского 1628 года.
16. Собразованіе воли челоувѣческой зъ Божією Іоанномъ Маѣимовичемъ митрополитомъ Тоболскимъ и Сибѣрскимъ переведено изъ книги латинскія Дреѣзеля печатано въ Чернѣговѣ 1714.
17. Сообразованіе такое другое и въ томъ же году печатанное въ Черниговѣ.
18. Лѣкарство на оспаній [sic] умисль челоувѣческий святого Іоанна Злагоустаго до Феодора мниха въ Острозской типографіи печатано 1607 года іюля 29.

- Тамже тестаментъ Василя цесаря греческаго до сына своего коронованного
Лва философа приобщень.
19. Лѣкарство такоежь другое.
  20. Руно Орошенное или чудеса от Икони чернѣговской Пресвятыя Богоматере
1683 печатано ноября 11 въ Чернѣговѣ.
  21. Руно орошенное другое 1702 года печатано въ Черниговѣ.
  22. Введеніе краткое во всякую Історію отъ созданія міра печатано въ
Амстердамѣ 1699 года априля 29.
  23. Поученія с. Ефрема Сүрина въ Москвѣ печатаніи въ четверть 1667 года августа 29.
  24. Зерцало отъ писаній Божественныхъ сочиненное въ которомъ стихами
добродѣтели описанны и Христови страсти 1705 печатано въ Черниговѣ.

Книги рускіи писанныи под лѣтерою Д

1. Евангеліе и апостоль чрезъ весь годъ вряд на всякъ днь³⁹.
2. Вѣнецъ веры кафолической изъ богословскихъ догматовъ здѣланный отъ Іеро-
монаха Сімеона Петровича Ситняновича Полоцкого 1670 года Іюня 9⁴⁰.
3. Вѣнецъ веры кафолической другая такая жь книга.
4. Ирмолой писанный в 1644 году.
5. Книга о Божѣствѣ с. Іоанна Дамаскина тамже на концѣ и діалектика егожь⁴¹.
6. Книга о соборахъ вселенскихъ и помѣстныхъ и правилахъ св. апостоль и св.
отецъ написана 1615 года іюля 23.
7. Толкованіе на дѣянія апостолская и посланія.
8. Катахисисъ сочиненный Іеромонахомъ Сүмеономъ Полоцкимъ 1671 марта 12.
9. Книга свѣтаго Ефрема Сүрина⁴².
10. Свѣтаго Ефрема Сүрина другая⁴³.
11. Номоканонъ 1615 мая 15 дня от Стахія Щедрогорского списанная.
12. Званіе монаховъ описанное изъ разныхъ учителей церковныхъ чрезъ архімандр-
рита Сімонова монастыря Гавріила Дотецкого 1683 года ноября.
13. Чиновникъ о пострисѣ Іереевъ, о поставленіи епископовъ, архімандритовъ,
ігуменовъ, о посвященіи и святаго мвра и о прочемъ написанній отъ Іоанна
Василиевича 1608 года октября 25 дня.

³⁹ Очевидно, рукопис № 36 (5), описаний М. Петровим і датований ним початком XVIII ст. Рукопис був складений для Йоасафа Кроковського (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 13).

⁴⁰ Рукопис № 533 (208), описаний М. Петровим. Датований XVII ст. і має власницький напис митрополита Варлаама Ясинського (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 230).

⁴¹ Рукопис № 156 (33), описаний М. Петровим і датується кінцем XVI – початком XVII ст. Рукопис має власницький напис Петра Могили 1639 р. (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 39).

⁴² Очевидно, рукопис № 136 (18), описаний М. Петровим. Рукопис датується другою половиною XVIII ст. і містить переклад творів св. Єфрема, здійснений Миколаєм Спафарієм (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 35).

⁴³ Очевидно рукопис № 137 (19), описаний М. Петровим і по змісту аналогічний попередньому (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 35).

14. Чинь о пострипѣ [sic] Кирила Діакона и іерея.
15. Индикть лѣтъ отъ царствованья Августова по 1728 годъ продолженный.
16. Индикть такой же другій продолженный по 1737 годъ.
17. Розискъ о Расколнической вѣрѣ⁴⁴.
18. Рассмотреніе и изслѣдованіе лѣтъ Рождества Христова согласующихъ зъ лѣтами бытія міра.
19. Толкованіе на літургію Николая Кавасилли, Маѣзима Мниха и Германа Патріарха⁴⁵.
20. Посланія и поученія Антіоха Черноризца Лавры свѣтаго Отца Саввы къ Евстафію Ігумену монастыря⁴⁶.
21. Служебникъ зъ возслѣдованіемъ православія бываемаго въ неделю первую свѣтой Четиридесятици⁴⁷.
22. Книга о походженіи свѣтаго Духа въ которой латинскія главизны или аргументы отъ Николая [sic] Кавасилли архієпископа Солунскаго разрѣшеніе и опроверженіе⁴⁸.
23. Поученія Інокамъ свѣтаго Іоанна Лѣствичника⁴⁹.
24. Книга свѣтаго Григорія Двоеслова то ест бесѣдовника Папы Римскаго о житіи отецъ во Італіи и о исходѣ и о вѣчности душъ⁵⁰.
25. Книга о фигурахъ Архитектурныхъ⁵¹.
26. Житія свѣтыхъ отѣцъ от марта до септемврія.
27. Іоанна Лѣствичника поученія⁵².
28. Уставы, службы свѣтаго Іоанна Златоустаго, Василя Великаго, Григорія преждеосвящен.
29. Слова Свѣтыхъ отѣцъ собранніи на праздники и дни нарочитія⁵³.

⁴⁴ Рукопис № 510 (319), описаний М. Петровим і датується початком XVIII ст. Був келійною власністю ієромонаха Романа Казановича, який в 1711 р. подарував її наміснику Новопечерського Свенського монастиря (Н.И. Петров, *Описание рукописных собраний...*, с. 223).

⁴⁵ Очевидно, рукопис № 104 (105), описаний М. Петровим. Датується XVII ст. і має виразну антипротестантську спрямованість (Н.И. Петров, *Описание рукописных собраний...*, с. 27).

⁴⁶ Рукопис № 154 (31), описаний М. Петровим і датований другою половиною XVII ст. (Н.И. Петров, *Описание рукописных собраний...*, с. 39).

⁴⁷ Очевидно, рукопис № 60 (647), описаний М. Петровим. Містить герб і дарчий напис Петра Могили Софійському монастирю (Н.И. Петров, *Описание рукописных собраний...*, с. 17).

⁴⁸ Рукопис № 492 (299), описаний М. Петровим і датований другою половиною XVII ст. Насправді містить аргументи супроти *Filioque* Григорія Солунського і Ніла Кавасили (Н.И. Петров, *Описание рукописных собраний...*, с. 209).

⁴⁹ Рукопис № 147 (25), описаний М. Петровим. Рукопис переписаний Йоасафом Кроковським в часи його перебування на посаді архімандрита Києво-Печерської лаври (Н.И. Петров, *Описание рукописных собраний...*, с. 37–38).

⁵⁰ Очевидно, рукопис № 145 (24), описаний М. Петровим і датований другою половиною XVII ст. (Н.И. Петров, *Описание рукописных собраний...*, с. 37).

⁵¹ Рукопис № 721 (589), описаний М. Петровим. Містить плани і креслення кінця XVI ст. та власницький напис Матвея Фальковського 1654 р. (Н.И. Петров, *Описание рукописных собраний...*, с. 303).

⁵² Імовірно, рукопис № 152 (29), описаний М. Петровим і датований кінцем XVII – початком XVIII ст. (Н.И. Петров, *Описание рукописных собраний...*, с. 38).

⁵³ Рукопис № 168 (43), описаний М. Петровим і датований кінцем XVI – початком XVII ст. Рукопис містить власницький напис Батуринського монастиря (Н.И. Петров, *Описание рукописных собраний...*, с. 49–50).

30. Книга Сумеона Новаго Богослова Ігумена обители свѣтаго Маманта об иночествѣ⁵⁴.
31. Мнѣніе Феофана Архієпископа Великоновгородскаго каковимъ удобнымъ порядкомъ можно наставлять отрока в христіанскомъ законѣ⁵⁵.
32. Служба и канони на вся дни Седмицы.
33. Чинъ о одѣяннїи архіерейскомъ и свѣтой Литургїи Іоанна Златоустаго.
34. Бесѣды и житїе преподобнаго Макарія. Там же и толкованїе на пѣсни пѣсней Святаго Григорїя Папы Римскаго⁵⁶.
35. Нравоученїя разныхъ свѣтыхъ отѣць от доводовъ Свѣтаго Писанїя⁵⁷.
36. Книга о пути вѣдущемъ въ животь вѣчный⁵⁸.
37. О пути Царствїя Божїя и о тайнѣ исповѣди⁵⁹.
38. Бесѣды Сумеона архієпископа Фессалонїкии о Христе, на всѣ ереси, о литургїи и о таинствахъ вѣры и свѣтаго Германа Архієпископа Константинопольскаго истолкованїе Божественныя лтургїи. Переводиль изъ греческаго на славенскїй языкъ митрополить Сочавскїй Модавскїй Досифей 1693 мая 1 дня⁶⁰.
39. Устави или Заповѣды свѣтыхъ апостоль.
40. Свѣтаго Афанасїя Великаго Архієпископа Александрїйскаго вопроси и отвѣти о Бозѣ и о другихъ вещахъ богословских⁶¹.
41. Tractatus Theologicus orthodoxus de processione S. Spiritus a solo patre elaboratus Authore Adamo Zernikaw 1682⁶².
42. Книга свѣтаго Ефрема рукописная⁶³.

⁵⁴ Рукопис № 164 (41), описаний М. Петровим і датований кінцем XVII ст. (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 42).

⁵⁵ Рукопис № 608 (657), описаний М. Петровим і датований XVIII ст. (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 262).

⁵⁶ Рукопис № 132 (49), описаний М. Петровим і датований 1672 р. (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 33).

⁵⁷ Рукопис № 169 (46), описаний М. Петровим (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 50–53).

⁵⁸ Рукопис № 597 (660), описаний М. Петровим. Твір ієромонаха Батуринського монастиря Макарія Осницького, піднесенїи гетьману Івану Мазепі (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 260).

⁵⁹ Імовірно, рукопис № 581 (258), описаний М. Петровим. Датований кінцем XVII і містить напис *Beniamin Rubanoff vidit 1762* (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 252).

⁶⁰ Рукопис № 161 (38), описаний М. Петровим. Оригінал перекладів Досифея Сочавського, подарований митрополиту Варлааму Ясинському (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 40).

⁶¹ Рукопис № 135 (17), описаний М. Петровим. Рукопис було складено в першїй половині XVIII ст. ієромонахом Йосифом Капеняном, а в 1760 р. він потрапив до кафедральної бібліотеки (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 34).

⁶² Рукопис № 489 (313), описаний М. Петровим і датований серединою XVIII ст. Рукопис списаний кількома руками і був подарований до кафедральної бібліотеки Тимофієм Щербаським (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 208).

⁶³ Очевидно, рукопис № 138 (20), описаний М. Петровим. Рукопис містить переклад Сирина, здійснений Лазарем Барановичем (Н.И. Петров, *Описание рукописныхъ собраний...*, с. 35).

Книги греческіи печатніи въ Венеціи in folio

1. Мѣней 11. Именно: сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь, февраль, мартъ, априль, май, іюнь, іюль, августъ.
2. Трїодъ постная.
3. Трїодъ Цвѣтная.
4. Типикъ или уставъ цѣлорочный.
5. Апостоль на всякъ день.
6. Хрисанфа Нотари Архімандрита патриаршего престола введеніе въ Географію и Сферіку.
7. Григорія Афинеясаго въ четверть.
8. Евангеліе на Арапскому въ листъ.
9. Книга волоская безъ початку.

Catalogus librorum quos proprio sumptu comparatos retulit
in numerum librorum Kievokathedralis S. Sophiae monasterii Bibliothecae
Reverendissimus Dominus Abbas Victor Ladyzynow eiusdem metropolitaris
monasterii Vicarius 1768 anno septembris 27

1. S. Joannis Chrisostomi opera omnia graece et latine Tom XII in folio. Parisiis 1636 a.
2. S. Avgustini opera omnia Tom XII in folio. Antverpiae 1703.
3. S. Gregorii Thaumaturgii, Macarii Aegyptii et Basilli Selevciensis opera omnia graecolatina in uno libro coniuncta in folio. Parisiis 1622.
4. S. Cirilli Hierosolymitani opera, quae supersunt omnia in folio Oxorii 1703.
5. S. Dionysii Areopagita opera in folio Parisii 1615 anno.
6. S. Gregorii Magni Papae Primi Opera omnia Tom VI in folio. Antverpiae 1615 a.
7. Sybodikob seu Pandectae totum.
8. opus in duos tomos divisum in folio. Oxonii 1672 a.
9. Guilelmi Breveregii codex canonum Ecclesiae primitivae in 4 to. Lomdini 1678.
10. Erasmi Roterodami Paraphrasis in Novum Testamentum Tom II in 4 to. 1668 Hannoverae.
11. Corderius in Psalmos Tom III in folio Antverpiae 1643.
12. Guilelmi Estii annotationes in loca difficiliora S. Scripturae in folio. Moguntiae 1667 anno.
13. Biblia Veteris Testamenti ab Abrahamo Calovio illustrata Tom II in folio. Dresdae et Lipsiae 1719.
14. Annaei Senecae Philosophi opera, quae extant omnia in folio. Antverpiae 1652.

Книги въ сундукѣ присланніи изъ полати монастырской оставшіяся
по покойномъ архімандритѣ Иларіонѣ Лазаревичѣ

1. Житій святыхъ Московской печати часть первая.
2. Часть вторая.
3. Часть третья.

4. Часть четвертая.
5. Панегирикъ [sic] Печерскій московской печати.
6. Kazania Franciska Rychłowskiego.
7. Kazania Polskie.
8. Веспасіана Коховского на полскомъ языкѣ стіхи.
9. Службникъ Черниговской печати.
10. Часть первая проповѣдей Феофана Прокоповича.
11. Часть вторая его жь проповѣдей.
12. Sparii dictionarium.
13. Medytacia Ludowika Abelli Biskupa.
14. Благонаставления толковіи учителя Христофа Албрехта Лекскенаю Книга рукописная изъ нѣмецкаго языка перевѣденная.
15. Квінта Курція історія о дѣлахъ Алезандра царя Македонскаго печатанная 1724 года.
16. Квінта Курція исторія о Алезандрѣ Великомъ печатанная 1750 года.
17. Троянская исторія руская.
18. Наука щасливимъ быть изъ нѣмецкаго языка переведенная.
19. Книжка московской печати объ Антихристѣ.
20. Книжка черниговской печати о богомисліи.
21. Канонъ печатанный въ Москвѣ. 1718 года.
22. Marci Antonii Mureti Orationes, epistolae et poemata.
23. Sebastiani Castellionis dialogi.
24. Novum testamentum Seb. Castellionis.
25. Virgili opera.
26. Biblia swięta.
27. Theoph. Prokopowicz Miscellanea.
28. Свѣтская школа въ осмуху книжка.
29. Нѣмецкіи съ полскими разговоры.
30. На тѣхъ же двохъ языкахъ разговоры безъ початку.
31. Libellus Thomae a Kempis de imitatione.
32. Colloquia Latinogermanica Joh. Georg. Seyboldi.
33. Алфавитъ духовный 1710 года печатанный.
34. Psalterium Davidis Carmine redditum pe Hessum.
35. Compendium Logicae.
36. Epigrammata Oweni.
37. Часть первая и вторая проповѣдей Феофана Прокоповича.
38. Ioannis Gerhardi meditationes sacrae на полскомъ языкѣ.
39. Ioannis Gerhardi meditationes sacrae cum figuris.
40. Obraz prawdziwego kapłana w owoiъiązkachъ duchownego.
41. Петръ Великій. Героическая поэма. Пѣснь первая Михайла Ломоносова.